

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

➡ Daj čitati to številko onim, ki niso naročeni na „Domoljuba“. ➡

Slabo časopisje.

V Skrivnem razodetju beremo: »Videl sem žival, ki je stopila iz morja, s sedmimi glavami in desetimi rogi in desetiimi kraljevimi kronami; na njenih glavah so bila zapisana imena bogokletstva; bila je podobna panterju z medvedjimi nogami in levjim žrelom. In bila so ji dana usta, da je govorila velike reči proti Bogu, proti božjemu imenu, šotorju božjemu in prebivalcem nebes; bilo ji je dano vojskovati se s svetimi in dana ji je bila moč nad vsemi rodovi in ljudstvi, jeziki in narodi. In vsi prebivalci zemlje so jo molili in rekli: Kdo je enak tej živali in kdo se more z njo vojskovati?«

Kakor stopi ta žival iz temnega morja, ovenčana z deseterimi kronami, tako stopa dan za dnevom iz teme pred javnost svobodomiselnih tisk kot kralj noči; v njegovi službi stoje vse zmožnosti duha in ves napredek v tehniki: vse mu služi.

Ministri in državniki kleče pred njim na kolenih, mu zaupajo svoje skrivne načrte in ga prosijo za pomoč in oporo; odeli, veržniki in krvosesi delovnega ljudstva mu prinašajo svoje darove; učenjaki in profesorji pišejo v njegovi službi in imenujejo resnico laž, laž pa resnico; pesniki in umetniki mu prodajajo svoje moči in skušajo strast in greh odeti z žarki umetnosti.

Tudi tisku je dana moč nad vsemi rodovi in ljudstvi in jeziki in narodi. Povsod se vsiljuje, po mestih in deželi, pri izobražencih in preprostih, pri mladih in starih.

In kako človeštvo danzadnevom požira ta tisk! Ne samo z zanimanjem in radovednostjo — ne — s strastjo. Pred vsakim drugim opravilom ima prednost časopis. To je prva in poglavitna dnevna hrana za državnika, za delavca, za uradnika, za branjevko. Pod vplivom časopisja začenja človeštvo dan in pod vplivom časopisja ga konča. In kar človeštvo danzadnevom in mesec za mesecem z največjo slastjo in v najobilnejši meri uživa — to določuje njegovo mišljenje, njegove nazore, njegovo mišljenje, njegova čustva, njegovo dejanje in ne-

hanje, to daje človeštvu svoj značaj — v zasebnem kakor tudi v javnem življenju.

In kaj je tisto, kar ponuja svobodomiselnih tisk človeštvu kot vsakdanjo hrano? Prerok pravi o živali: odprla je svoja usta in preklinjala Boga, njegovo ime, njegov šotor, in se vojskovala proti vsemu, kar je sveto. To izvršuje protikrščansko časopisje v celem obsegu. Bivanje božje, božja previdnost, božje zapovedi, božje skrivnosti in resnice, večnost — vse se sramoti in blati. Šotor Gospodov — od Kristusa ustanovljena Cerkev — se v njenem delovanju, v njenih ustanovah, grdi in izroča sovraštvu, preziranj, sramotanju. Kar je dobrega in plemenitega se sumniči in blati, nepravost se oznanja in proslavlja. V poročilih se namenoma pretvarja resnica, v listkih se opravičuje in slavi nepravost, zakonolomstvo, v kritikah se hvali, kar je proti Bogu in njegovim naukom — to je vsakdanji recept za hrano, ki jo daje svobodomiselnih časopisje v več ali manj prikriti obliki svojim čitateljem. In ker mu v njegovem boju proti resnici ni nobena stvar tako na poti kot katoliška Cerkev, ki je od Kristusa postavljena kot čuvarica resnice in pravosti, mu velja ta Cerkev kot načelna sovražnica. Zato preganja katoliško duhovništvo in redovništvo, zato terorizira vsakogar in divja proti vsakomur, ki ni istih misli kot ono samo. Nobena knjiga, nobena umetnina ne najde milosti, če ne služi svobodomiselnosti.

In posledice? Splošno zastrupljanje ljudskega mišljenja in življenja, popolna oblast nad javnim mnenjem. Naraščajoča brezvera, sovraštvo do Boga, vedno večja oblast krvosesa-kapitalizma, ki ima v svobodomiselnem časopisju svoje glavne pomagale in svojo najboljšo oporo.

Tako je postalo svobodomiselnih časopisje drugod in postaja pri nas kakor ona žival, ki ima moč nad vsemi rodovi in ljudstvi in jeziki in narodi. Po pravici se moramo vpraševati: Kdo je tej živali enak in kdo se more z njo vojskovati?

Krščanski tisk.

Samo ena moč je na zemlji, ki se more vojskovati proti kralju laži: zapeljevanja, proti svobodomiselnemu tisku, in to je krščansko časopisje, ki je velika beseda resnice — pravice — reda v človeški družbi; beseda, ki ravnotako kot nasprotno beseda laži in zmote jemlje v službo vse, kar za more človeška modrost, umetnost in učenost, in se poslužuje vsega modernega napredka, da danzadnevom, mesec za mesecem začenja svojo pot kot oznanjevalko luči, da prehodi v tisoč in desettisoč izvodih dežele in mesta in vasi, v vsako hišo, k vsakemu posamezniku, k učenemu in neučnemu, mlademu in staremu ter brez laži in prevare obvešča človeštvo o tem, kar se je zgodilo in kar bi se moralo zgoditi in ni za noben denar naprodaj. Da imenuje dobro dobro in slabo slabo, da se bori za najvišje vzore človeštva, da vsak dan bojuje boj proti sovražniku krščanskih načel, proti krvosesu-kapitalizmu, proti pijavki — bankirstvu, proti molohu, ki žre duše in pije srčno kri. Da čuva in brani dušne in gmošne interese ljudstva, da se bori proti nepravosti, ki se kot smrdljiva povodenj razliva med ljudske sloje, da razjasnjuje ter pobija laži in zmote, ki jih siplje med ljudstvo protikrščanski tisk.

Katoliško časopisje je obrambna armada v velikem boju med Bogom in satanom. Brez te armade so vse katoliške ustanove, vse organizacije, ki temelje na neizpodbitnih in edino rešilnih krščanskih načelih — cerkvene, prosvetne, združne, politične — lahko in poceni pridobljen plen sovražnikov krščanstva. Brez te armade so besede katoliških voditeljev brez poslušavcev, dela katoliških učenjakov in umetnikov nedostopna; laž ima nemoteno pot med ljudstvo in usodepolne zmote neovirano zagospodujejo, vsa ogromna in nadčloveška dela sv. Cerkve v blagor človeštva ostanejo nepriznana, čednost brez varstva, hudobija brez javnega svarila, nepravost brezmejna, in človeštvo se trga od Boga in svojega končnega namena.

Zgovornost največjih svetovnih govornikov, Cicerona in Demostena, Zlatousta in

V vsako hišo „Domoljuba“!

Ambrozija ne bi bila zmožna dovolj izčrpno poudariti in dokazati važnost in pomen dobrega tiska.

Vprašanja in odgovori.

Kaj je svobodomiselnemu časopisju mučeništvo svetih škofov in duhovnikov, ki so prvi razširjali omiko po Evropi in jo preobrazili? Kaj so temu tisku žrtve onih menihov, ki so nekoč trebali naše pragozde in jih izpreminjali v rodovitno zemljo? Kaj so mu žrtve misijonarjev po afrikanskih puščavah, po indijskih ravinah, ki jih močijo s svojim znojem in svojo krvjo?

Kaj je temu časopisju usmiljena ljubezen papeževa, ki je rešil nebroj jetnikov moreče sužnosti v daljnih tujih deželah, ki neprenehoma roti in prosi pri bogatih, da zbirajo darove in jih potem on pošilja vsem revnim in pomanjkanja trpečim po celem svetu, dočim se državniki in kapitalisti posvetujejo, kako bi bilo možno svetovno pomanjkanje izrabiti v lastno korist. Kaj je svobodomiselnemu tisku požrtvovalno delo duhovnikov v šoli, v cerkvi, ob smrtni postelji, v društvenem in gospodarskem življenju trpečega ljudstva? Kaj so mu junaške žrtve redovnic pri neozdravljivih kužnih bolnikih, pri gobavih na Malaki, v bolnicah, v sirotišnicah, v ječah v sredi tistih, ki jih je ves svet zapustil in zavrzel? Kaj je protikrščanskemu tisku vsa tolažba in moč, ki jo je donajala in jo še donaja katoliška Cerkev milijonom in milijonom izmed trpečega človeštva.

Kaj mu je vse to?

Neizčrpen in neprestan vir in povod sramotenja, blatenja, laži, sovražstva, boja.

Odpri samo slovensko svobodomiselno časopisje zadnjih desetih let. Papež v Rimu mu je grd intrigant, ki bi ga moral vsak pošten Slovenec iz dna srca sovražiti, redovi in samostani so mu gnezda lenuharstva in nasladnega življenja, angeljsko življenje Bogu posvečenih redovnic se ometa va z blatom, čast duhovnikova se poliva z mlakužo laži in sumničenj, cela katoliška vera pa je — če jo sodiš po pisanju tega časopisja — je mešanica nazadnjaštva, neumnosti, nepravnosti in hinavščine.

Pojdi in prepričaj se! Pojdi v licealno knjižnico v Ljubljani in zahtevaj vse letnike slovenskih svobodomiselnih časopisov, prebiraj in zbiraj in videl boš, da smo mi še vse premalo povedali. Pojdi in prepričaj se! —

Največja sramota.

Največja sramota za ljudstvo je, da svoje sramote nič več ne čuti. Kaj naj pa rečemo o ljudstvu, ki svojo sramoto celo — plačuje?

In ta sramota zadane v veliki meri slovenske katoličane.

Na tisoče izvodov svobodomiselnih časopisov, ki jih vsak dan in vsak teden in vsak mesec roma med slovensko ljudstvo, sramoti naše versko prepričanje, naše duhovnike, ki so oznanjevalci večnih resnic in delivci sv. zakramentov, sv. popotnice, naše katoliške javne delavce in voditelje, z vso besnostjo se trudi izrjavati vero iz src

naše mladine in jo iztrgati iz rok vernih staršev, zagovarja in opravičuje kapitalizem in nas tako dušno in telesno pomaga izmozgavati. Vsi ti tisoči izvodov so tiskani za nas katoličane in ne pošiljajo se nam kot brezimna sramotilna in grozilna pisma, temveč mi sami jih naročamo in plačujemo.

Tiskani agent, ki se ti vsak dan, vsak teden zglašuje v tvoji hiši in zasramuje tvojo vero in tvojo Cerkev, tvojega dušnega pastirja, ki ga potrebuješ, ko stopiš na ta svet in ko ga zapuščáš, ki ti trga otroke iz rok in jih vodi v protiverska društva, ki ti torej moralno v obraz pljuje, ta tiskani agent ne prihaja kot nepoklican gost v tvojo hišo, ampak si ga sam naročáš in plačuješ.

Ali si zatajil vso svojo krščansko čast, da te sramote niti ne čutiš. In kaj naj ti rečemo, ko to sramoto celo najemaš in plačuješ?

Dobiš kraje, ki potnika napolnijo z žalostjo: zanemarjena polja, umazane hiše, strgani otroci, objokane matere, možje z vpadlimi in bledimi lici in ugaslim pogledom. Pa vprašaj: odkod ta zanemarjena polja, umazane hiše, strgani otroci, solzne žene, izgubljeni možje. Pa ti pokažejo na žganjarno, ki stoji sredi vasi. Od tam so zanemarjena polja, umazane hiše, strgani otroci, objokane matere, blede možje. Tja kaj znosijo nesrečniki svoj slednji vinar — da zastrupljajo sebe in svojo družino.

Ali ni Slovenija v duševnem oziru tudi blizu tega?

Krščanski duh marsikje izginja, dorašča nam mladina brez hvalečnosti do staršev, brez spoštovanja do predstojnikov; nepravnost se plazi po družinah kakor gnojica po zanemarnjenem dvorišču, blagostanje ljudstva izginja, z njegovim imetjem igrajo špekulanti in bankirji, zvestoba in poštenje jemlje slovo, laž in prevara gospodujeta v javnem življenju.

Odkod ta moralni strup, ta duševna malarija, ki neprestano zastruplja našo javnost?

Vir je protikrščanski tisk, slaba knjiga, slab časopis, ki dan zadnem ubija najplemenitejša čustva v človeških srcih.

Kdor bi sodil Slovenijo po tej povodnji protikrščanskega časopisja, bi moral misliti, da prebivajo v nasih krajih sami brezverci, sovražniki Cerkve in duhovnikov, sami kapitalistični sužnji. In vendar živi v naši ožji domovini ljudstvo, ki hoče biti zvesto veri svojih očetov in ki ljubi svojo sveto Cerkev. Priča temu so polne cerkve, krasni misijoni, oblegane obhajilne mize.

Da, danes še živi krščanstvo v našem ljudstvu.

Danes še! Toda kako dolgo bo kljubovalo tem napadom?

Če se bodo stotisočkratni napadi protikrščanskega časopisja tako mirno prenašali, potem se zna dovršiti žalostna igra, ki jo je pred tristo leti junaštvo naših očetov preprečilo: česar niso premogle čete turških janičarjev, to bode izvršila slaba knjiga, protiverski časopis: razdejanje krščanske družine in krščanske kulture. Naš popoln gospodar bo prostozidarska loža zvezana s kapitalizmom.

Krščanski oče, verna mati! Ali vesta, kakšna je dolžnost kristjana pred Bogom,

pred vestjo in pred družino do krščanskega tiska?

Ni je lažje zmage, kot je tista, ki obstoji v tem, da svojemu sovražniku nič več ne pomagaš. Ne naročuj, ne kupuj, ne beri svobodomiselnih knjig in časopisov.

Tisk in kapitalizem.

Kapitaliem poznamo, ali bolje rečeno, občujemo dovolj trdo. Denar in premoženje se vedno bolj zbira v velikanski množini v rokah nekaj ljudi, dočim množica drugih ljudi — kmetje, delavci, ta denar pritrjujejo sebi in svojim otrokom od ust in ga nosijo v nenasitno žrelo kapitalizma. Kako? Kmet, ti plačuješ svoje potrebščine trikrat predrago, zakaj cela vrsta kapitalistov, skozi katerih roke gre blago, hoče pri blagu vedno velike svote zaslužiti, delavec, ki pa blago izdeluje, je slabo plačan, da je profit tem večji. Tako vidimo da kmet in delavec sebi pritrjujejo in stradajo, da polnita kaso kapitalistom, ki stanujejo v razkošnih palačah, preveseljači o cele noči, pijo šampanjca, nimajo otrok ter se norčujejo iz »neumnega kmeta« in »surovega delavca«.

Da, kapitalizem je naš sovražnik, ki nas davi.

Toda svobodomiselni tisk — vsaj velika večina — je tista mreža, v katero nas kapitalizem lovi in potem izrablja.

Kako?

Bankokratsko časopisje — in to v Sloveniji najglasneje pozvanja s svobodomiselnim zvoncec — z vso vneto zagovarja, ščiti in opravičuje tiste stranke, ki ravno sedaj izrabljajo in zlorabljajo državno oblast v svoje kapitalistične namene, bankokratsko časopisje je huskalo na vojsko — kdo je bil bolj vesel tega vojnega navdušenja kot kapitalisti, za katere je vojska deveti paradiz, bankokratsko časopisje na bolj sramoti in pobija resnično socialne stranke, ker so nevarne kapitalizmu in njegovemu kraljestvu.

Ker je svobodomiselno časopisje najmočnejša opora kapitalizmu, zato se le-ta prizadeva, da ga dobi popolnoma v svojo oblast. Kapitalist pravi: osvoji si tisk in vladal boš svet. Kdo podpira velik del slovenskega svobodomiselnega časopisja, če ne kapitalistične velebanke, ki se jim vsaka svota, vržena za tisk, stotero obreštuje?

Posledice so, da kapitalizem vedno širje odpira svoje globoko žrelo in požira delo revežev, trpljenje kmetovo, znoj delavcev, vedno večja je njegova lakota, vedno obilnejša njegova hrana, vedno dalje in globlje meče svoje mreže in te mreže so svobodomiselni tisk.

Svobodomiselno časopisje v Sloveniji.

Svobodomiselno ali protikrščansko časopisje je tisto, ki sramoti verske resnice, zakramente in obrede, ali ki taji verski nauk ali ki grdi Cerkev, papeža, škofo in duhovnike, ali ki priporoča brezverske knjige in protiverska društva, ali zagovarja

ja brezversko vzgojo v šoli ali civilni zakon, ali zagovarja protiverske odredbe (n. pr. kanceiparagraf).

Taki časopisi v Sloveniji so: a) v Ljubljani: »JUTRO«, dnevnik, »SLOVENSKI NAROD«, dnevnik, »JUGOSLAVIJA«, dnevnik, »NAPREJ«, dnevnik, »DOMOVINA«, tednik, »PONDELJEK«, tednik, »KMETIJSKI LIST«, tednik, »LJUDSKI GLAS«, tednik, »DELAVEC«, tednik — b) v Mariboru: »TABOR«, dnevnik; — c) v Celju: »NOVA DOBA«, tednik.

Izhaja še nekaj manjših in nekaj nepolitičnih, ki niso nič manj svobodomiselnih, le da pišejo bolj prikrito.

Noben teh listov ne more in ne sme več imeti prostora v krščanski družini, ki hoče ohraniti svojo vero in otroke pošteno vzgojiti.

Velika večina teh listov tudi podpira kapitalizem, ki nas izsesava in gospodarsko uničuje. Zato jih kmet in delavec, ki nosita najhujše breme krvosesa kapitalizma, ne bosta podpirala.

Krščansko časopisje.

»SLOVENEK«, dnevnik, izhaja na štirih, oziroma šestih velikih straneh. Stane vsak mesec 30 K, pol leta 180 K. Naroča se v Ljubljani.

»NOVI ČAS«, dnevnik, izhaja na dveh velikih straneh. Stane vsak mesec 20 K, pol leta 120 K. Naroča se v Ljubljani.

»STRAŽA«, izhaja trikrat na teden na štirih velikih straneh. Stane vsak mesec 12 K, pol leta 72 K, celo leto 140 K. Naroča se v Mariboru, Ciril. tiskarna.

»SLOVENSKI GOSPODAR«, izhaja vsak četrtak na osmih velikih straneh (izjemoma na štirih). Stane pol leta 28 K, celo leto 48 K. Naroča se v Mariboru, Cirilova tiskarna.

»DOMOLJUB«, izhaja vsako sredo na 12 manjših straneh. Stane celo leto 40 K, pol leta 22 K. Naroča se v Ljubljani.

»MURSKA STRAŽA«, izhaja vsak teden na štirih velikih straneh. Naroča se v Gornji Radgoni.

»SEDANJOST«, izhaja vsak teden v Novem mestu, stane 60 K.

»NOVINE«, izhajajo vsak teden za Prekmurce. Naročajo se v Dolnji Lendavi.

»BOGOLJUB«, največji slovenski nabojni list. Izhaja mesečno. Stane letno 20 K. Naroča se v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna.

»GLASNIK NAJSVETEJSIH SRC«, izhaja mesečno. Stane letno 10 K. Naroča se v Mariboru, Cirilova tiskarna.

»MLADOST«, mesečnik za mladeniče, zlasti Orle. Naroča se v Ljubljani.

»VRTEC« in »ANGELČEK«, lista za otroke. Naročata se v Ljubljani, šentpetersko župnišče.

»PEVEC«, mesečnik z glasbeno prilogo. Za pevske zборе. Naroča se v Ljubljani, Ljudski dom.

Naša neodložljiva dolžnost.

Mi lahko pomoremo krščanskemu tisku do moči in ugleda. Mi mu moramo pripomoči, zato ker mu moremo. Če smo kupovanjem in čitanjem pripomogli do

moči svobodomiselnemu tisku, potem moremo isto storiti s krščanskimi časopisi s tem, da jih naročamo, kupujemo, zahtevamo, beremo. To moremo in moramo. Svobodomiselnost časopisje nas vklepa v suženjske verige, krščanski tisk nas bo osvobodil. Močno protikrščansko časopisje se trudi vse katoliško ljudstvo odtrgati od večnih resnic, le z močnim krščanskim tiskom moremo pobijati vsa obrekovanja in voditi tiste, ki so zašli, zopet k resnici. Potrebujemo močnega kat. tiska kot obrambno trdnjavo za vse, kar nam je sveto in potrebno, zato da ohranimo krščansko javno mnenje in kjer tega ni več, da ga zopet vzbudimo. Brez močnega krščanskega tiska in krščanskega javnega mnenja, brez javnega krščanskega mnenja ne bo izpremembe v našem javnem življenju, ki je tako nujno potrebna.

Zato vsi v boj za razvoj krščanskega časopisja. Kadar bo krščansko časopisje v naši državi močno, ne bo z nas katoličane delala postav svobodomiselnost, temveč se bodo za nas delale take postavbe, kakršne bomo mi hoteli. Potem se v naše šole ne bo več vrivala protiverska sokolska vzgoja in našim otrokom se ne bo več prepovedovalo pozdravljati s Hvaljen Jezus. Potem naši zavodi in naše cerkve ne bodo postale kakor na Francoskem plen svobodomiselnosti, temveč krščanskim svetovnim nazorom bo zavladala krščanska kultura, s krščansko kulturo bo zavladala zadovoljnost med narodi, s krščanskimi zapovedmi pa poštenje, red, varnost in pravica.

Zato v boj za krščansko časopisje!

„Domoljub“.

34 let vrši »Domoljub« svoje veliko misijonsko delo med slovenskim ljudstvom. Skozi vsa leta je ostal zvest svojih prvotnih nalogi: ljudstvo poučuje v važnih političnih in gospodarskih vprašanjih, neomajno se bori za obstoj in veljavo krščanskih načel v naših družinah in v javnosti, krepko brani kmetske koristi proti kapitalizmu in liberalizmu, poleg tega pa prinaša točna poročila o dogodkih v tujih in domačih krajih. V resnici krščanska družina na deželi si niti misliti ne more, da bi bila brez »Domoljuba«.

Kakšen bo »Domoljub« prihodnje leto?

Predvsem bo kakor do zdaj krepko stal na braniku kmetskega in sploh delovnega ljudstva, branil bo krščansko vzgojo in krščansko šolo, ki jo hočejo nadomestiti z brezversko ozir. sokolsko, poudarjal zahtevo po krščanski šoli, utrjeval državno misel, dajal bo varne smernice v političnem in gospodarskem delovanju, odločno toda dostojno bo pobijal zmote in laži svobodomiselnih strank, najostreje se bo boril proti centralizmu, korupciji in kapitalizmu, prinašal bo točna poročila o dogodkih v drugih državah, poleg tega novice iz vseh krajev naše domovine, zlasti pa bo kakor dozdaj prinašal važne gospodarske članke in poročila ter točno poročal o raznih naredbah, ki zadenejo kmeta in kmetsko ljudstvo.

V zabavnem delu se bo nekaj časa še nadaljeval listek: Prstan kraljice iz Sabe, potem pa pride na vrsto nad vse zanimivi izvirni zgodovinski roman pokojnega pisatelja Petra Bohinjca: Pod krivo jelko. Roman silno napeto in zanimivo opisuje življenje rokovnjačev v letih 1836—1844. Roman se godi v vaseh in gozdih med Kranjem, Tržičem in Kamnikom in sloni na resničnih zgodovinskih dogodkih.

40 kron.

40 kron stane Domoljub za drugo leto. Marsikdo reče: predrago. Kako nepremišljen je ta izgovor, naj sledi par primer.

Pred vojsko je stal Domoljub 3 K. Za tri krone si dobil skoro 4 litre vina, danes velja Domoljub samo dober liter vina. Pred vojsko si dal za Domoljuba 50—60 jajc, danes 6—10.

Pa računajmo drugače!

Od začetka vojske do danes se je Domoljub podražil približno trinajstkrat. Vino se je podražilo približno 40—50 krat, moka približno 37 krat, sladkor 70 krat, jajca blizu 100 krat itd., Domoljub samo 13 krat. Ali je torej predrag?

In Domoljubove potrebščine? Naštejmo samo nekatere! Papir je bil pred vojsko po 25 v 1 kg, danes s carino in vožnjo po 17 kron, torej se je podražil 68 krat, barva je bila pred vojsko po 90 v, danes po 30 K, torej se je podražila 33 krat, surovo olje za pogon motorjev je bil pred vojsko po 7 v, danes je po 10 K, torej se je podražilo 143 krat, plače stavcem so bile pred vojsko 40 K na teden, danes povprečno 800 kron, torej so se dvignile 20 krat.

Domoljub se bo z novim letom od predvojnne cene podražil samo trinajstkrat. In za pokritje letošnjega primanjkljaja bomo morali prositi dobre ljudi, ki se zavedajo važnosti krščanskega tiska in ki si morejo kako kronico pritrpati.

Zato ni čuda, da je Domoljub najcenejši list list na Slovenskem in to zato, da si ga morejo naročiti tudi revnejši sloji. Dobro delo bi bilo, ko bi oni, ki jih je Bog obdaril z večjo zemeljsko srečo, svojemu revnemu sosedu ali soobčanu, ki si Domoljuba kljub nizki ceni ne more naročiti poslali obenem s svojo naročnino tudi naročnino za svojega revnega soseda. Nič več ni treba kot dober liter vina!

Navodilo nabiralcem naročnikov.

Agitacija za pošteno katoliško časopisje je pravo misijonsko delo. Treba je pa za to delo mnogo dobre volje, vztrajnosti, poguma in po vrhu trohico razuma. Marsikje je treba potrkati večkrat, preslišati marsikako zabavlječo, koncem se pa le omeči trdovratno srce in odpre zadržanost možnjček. Prav posebne zgovornosti je treba tam, kjer so že dalj časa brali nasprotni časopis in delovanje katoliških mož ter pisavo naših poštenih časnikov presojali le z nasprotnega stališča.

Kdor pridobi za naš list tako hišo, ali pa hišo, kjer še sploh niso imeli naroča-

nega nobenega časopisa, ta je dobil novega naročnika za »Slovenca«, »Domoljuba«, »Bogoljuba« ali kak drug katoliški časopis. Dobro in razločno naj se zapiše na nabiralno polo najprej ime časopisa, ki se nanovo naroča, nato ime in priimek, vas in hišno številko novega naročnika in pa pošto, na katero naj hodi časopis. Če je pri roki položnica za dotični časopis, naj se takoj izpolni po predpisu na zgornjem delu srednjega dela pa zapiše poleg tiskane imena dotičnega časopisa beseda »nov«. Uprava lista bo po prejemu plačila takoj vedela, da je treba temu novemu naročniku začeti pošiljati naročni časopis.

Pri starih, dosedanjih naročnikih bo treba seveda mnogo manj truda, da se iznova naroči na naš list, ki so ga morda prejeli že dolgo vrsto let. Vendar treba tudi tu nekaj previdnosti in je najbolje, da se takoj izpolni položnica, ki jo je našel naročnik v svojem listu, na zgornjem robu srednjega dela pa zapiše beseda »star«. To pa le v tem slučaju, če je naročnik prejemal časopis v l. 1921 naravnost po pošti na svoj naslov in ne v župnišču, kaplaniji ali v društvu. Naslov na položnici naj se zapiše natančno tako, kakor je natisnjen na naslovni pasici, pod katero je naročnik doslej prejemal svoj časopis. Če je v naslovu potrebna kaka sprememba, naj se to sporoči na zadnji strani položnice, kamor se pa mora zato pritisniti zaamka za 25 par. To je potrebno zaradi tega, da upravnik takoj lahko najde stari naslov in ga popravi, če je treba.

Denar za take naročnike naj se vselej odda na isti pošti, katera je doslej dostavljala naročni časopis.

Ako pa je naročnik prejemal doslej časopis pri kakem poverjeniku (v župnišču, kaplaniji ali društvu), pa bi ga rad prejemal naravnost na svoj naslov, je treba napisati na vrhu položnice besedo nov, ker ga uprava časopisa doslej še ni imela zapisanega ampak samo njegov dotedanji poverjenik, ki sporoča upravi vsako leto samo število naročenih izvodov, in je za upravništvo res nov naročnik, akoravno je bil na list že doslej naročen.

Nasprotno se bo pa morda dobil kak naročnik, ki je v letu 1921 prejemal časopis po pošti naravnost na svoj naslov, pa bi ga rad prejemal pri domačem poverjeniku, ker ga dobi en dan ali dva poprej. Tak naročnik mora sporočiti upravi časopisa, da ga ne bo več naravnost naročil ali pa, kar je še krajše in cenejše, vrne naj prvo številko novega letnika z opazko: »Nazaj, ne sprejemem.« To naj se ponovi tudi pri drugi ali tretji številki, dokler pošiljatev ne izostane. Mogoče je namreč, da se kje izgubi prva vrnjena številka in uprava ne more takoj ustaviti nadaljnega pošiljanja.

Pri onih naročnikih, ki so že doslej prejemali časopis pri farnem poverjeništvu in žele, da tudi nadalje tako ostane, se pa pobere samo naročnina in zapiše ime in znesek v nabiralno polo. Končno nabrana vsota se z nabiralno polo vred odda poverjeništvu, ki naznani upravništvu časopisa, koliko izvodov naj se v novem letu pošilja na njegov naslov in obenem odpolje ves nabrani denar. — Položnice naj se porabijo samo za oni časopis, za katerega so določene. (Nabiralne pole morajo biti ločene za vsak časopis posebej). Do teh navodil naj se ravna nabiralec naročnikov in ustregel bo naročnikom in upravi.

Vzorec izpolnjene položnice, vsak zapiše svoj naslov.

Kraljevstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

»Domoljub«. Star.

Prejemnica

Položnica.

Vpisnica.

za vlog din. 10 p —, t.j.
din. — deset —

vplačan na čekovni račun pri
kr. poštenu čekovnem uradu
v Ljubljani št. 10.652

Lastnik računa:

Uprava časopisa
»DOMOLJUB«
Ljubljana.

Vlog din. 10 p —
je vplačal Mihael
Smrečnik
v Stranjah
p. Kamnik

na račun št. 10.652

dne 20. novembra 1921

Vlog din. 10 p —
Ime vložnika: Mihael
Smrečnik v Stranjah, p. Kamnik

Račun št. 10.652

Podpis poštnega uradnika:

Poslani pečat:

Poslani pečat:

Iz Kmetjskih Zvez.

OBČNI ZBOR JUGOSLOV. KMETJSKE ZVEZE.

V četrtek, 10. nov., se je vrnil v Unionsu v Ljubljani ob veliki udeležbi občni zbor Jugoslov. Kmetjske zveze. Na shodu je govoril tudi dr. Koščec. Po poročilu referentov se je razvila obširna debata o političnem položaju, o gospodarskih in zadrutnih vprašanjih. Občni zbor je sprejel več

važnih sklepov, ki gotovo posegajo v naše gospodarsko življenje. O obnem zboru bomo prinesli obširnejše poročilo.

KMETSKA ZVEZA NA VINICI.

KZ na Vinici se je v svoji zadnji seji 23. okt. izrekla za železniško progo Klodič-Hrovat, to je iz Kočevja ozir. Črnomlja skozi Severin na Volosko. Obnem je sklenila tudi oster protest proti odganju Belokrajine od Slovenije.

Razgled po svetu.

ITALIJA.

Italijani naznanjajo širnemu svetu, da hočejo dati Slovanom avtonomijo. To kriče zato, da bi ves svet mislil, kako pravični so Italijani napram drugim narodom. Kako pa ta avtonomija izgleda? Imenovana je začasno nekaka najvišja oblast za Julijsko Benečijo. V tej oblasti sedi v raznih odborih po 15—20 Italijanov in po 1 Slovenec ozir. Hrvat. Fašisti in socialci so se v Rimu zopet stopli. En fešist je bil ustreljen. Socialisti so proglasili generalni štrajk. Fašisti žugajo socialistom, naj takoj nehajo s štrajkom, sicer da ga bodo drago plačali.

GRČIJA.

Grčija je bila od Turkov temeljito tepena. Po nizani pa je vedno precej krotak. Tako je postala tudi Grška, ki je povečini pravoslavne vere, precej prijazna do katoliške Cerkve in je poslala svojega zastopnika do papeža, da stopi z njim v stik. Seveda so njeni nameni tudi tu koristolovski. Dobro se zaveda, da ima papež ogromen vpliv v Aziji, čeprav nima nobenega vojaka in nobenega kanona. In ker se Grčiji v Aziji slabo godi, bi si rada zagotovila papeževo pomoč. Takoj pa sta se pri tem razburili Francija in Italija, ki se tudi skušata čim globlje usidrali v Mali Aziji in Palestini, da bi tako njuna trgovina tam dobavljala zlatih novcev. Po svojem časopisju skušata prepričati papeža, da je grška pravoslavna cerkev nevarna za katoličanstvo, desi nista francoska in italijanska nič manj nevarna za katoliško Cerkev kakor dokazuje zgodovina zadnjih 50 let. Z Grško pa drži Anglija, ki po strani gleda vsiljevanje Francije in Italije v Azijo in ji je Grška veliko manj nevarna. No, kar se tiče papeža, vemo, da bo ukrenil to, kar je za katoliško Cerkev in zveličanje duš najboljšje.

POLJSKA.

Poljska in Češkoslovaška država sta od prevrata sem živeli v ostrem sporu radi raznih obmejnih vprašanj. Sedaj sta se sprijaznili: le škoda, da na račun Slovakov in Ukrajincev. V pogodbi, ki sta jo sklenili med sabo, se obvezujeta, da se Češkoslovaška ne bo vtikala v razmere v vzhodni Galiciji, kjer Poljaki zatirajo Ukrajince kot pri nas Italijani Slovence. Poljaki pa da se ne bodo vtikali v razmere na Slovaškem, kjer Čehi zatirajo Slovake. Poleg tega se obvezujeta popolno nevtralnost, če se bo ena izmed obeh od sovražnika napadla, dovolita pa si prevoz vojnega materiala po obeh državah. Med obema državama se bo sklenila trgovska pogodba.

INDIJA.

Kakor poroča Indian Mail, divja v Džabalpurju v Indiji (Azija) strašna kuga. Od prvih dni avgusta t. l. oboli vsak dan nad sto ljudi. Mrličev ne morejo več sproti pokopavati ali sežigati ter leži po hišah in cestah polno mrtvecev in umirajočih, za katere se nihče ne zmeni.

Širom domovine.

IZ GORIČAN PRI MEDVODAH.

Kakor je že več ali manj znano, je v Goričanah pri Medvodah dne 27. oktobra 1921 pogorela tovarna oziroma delavnica tovarniških rokodelcev, kovačev, ključavničarjev in mizarjev ter del skladišta. Pri tem požaru so zasoreli nekega Kreysa, pristnega samostojnega kmeta, ko je prav pridno izdelal drago ključavničarsko orodje in se več drugih predmetov si je prisvojil na nepošten način. Pa glej ga spaka: Kmetijski list št. 41 z dne 3. nov. 1921 je prinesel novice iz Medvod, da dotični kmet ni bil samostojnež, marveč vnet pristav SLS. Tukaj se je je pokazalo, kako zna lagati Kmetijski list in grehe svojih pristavšev navaliti na klerikale. Naše ljudstvo, ki osebno pozna tega določka, pa dobro ve, kaj vse je počel, ko je agitiral pred volitvami za samostojno kmetjsko stranko, ka-

ko se je trudil še pri volitvah v ustavodajno skupščino in potem pri občinskih volitvah. To lahko dokažejo priče, saj jih je dosti na razpolago.

TRŽIČ.

Trška občina je sklenila zgraditi novo ljudsko šolo. V ta namen se je zglašilo odposlanstvo občine pri pokrajinskem namestniku in ga naprosilo za večmilijonsko brezobrestno posojilo. Nova stavba bo stala valed sedanjega draginje več milijonov. Da ne bo davkoplačevalci veselili tega občinskega sklepa, je umevno. — Liberalna in socialistična večina v občinskem odboru je sklenila delati na to, da se vasi Bistrica, Pristava in Slap priključijo trški občini. V vseh teh vaseh se nahajajo velike tovarne, ki bi plačevalo svoje visoke davke trški občini. — V Dolini je umrla Frančiška, Megič, sestra g. župnika Kocijančiča, za grizo. Naj počiva v miru!

IZ TROJANSKE OBČINE.

Suša je tudi pri nas napravila mnogo škodo, največ pri senju, ki ga je polovica manj kot lansko leto. Ljudje s strahom pričakujejo zime, kaj šele pomladi, ker ima večina posestnikov krme komaj za pol zime. Seno je po 6—7 K, živina pa po 8 do 12 K. Kam pridemo, če bo tako čudno vreme: preje suša, sedaj pa, ko to pišem, imamo sneg in vihar, da hoče vse podreti. Koliko škodo bo zopet napravil veter! — V naši občini imamo posebno zanimivost: 5 županov, enega kralja, enega cesarja, papeža in v župljici tudi kneza. Pa naj kdo reče, da nismo nobel.

SV. ANA POD LJUBELOM.

V nedelje 13. nov. smo pokopali tesarja in hlapca Janeza Smitek. Pokojni je bil invalid in se je kot tak med prvimi vrnil iz ruskega ujetništva. Umrl je za grizo. Zadnja leta je kaj rad prebiral »Domoljuba«, ki se mu je zelo priljubil. Naj počiva v miru! — Volitve v krajni šolski svet je višja šolska oblast razveljavila, ker so samostojneži v svoji prevzetosti mislili, da k volitvam ni treba vabiti ne zastopnika cerkve in ne zastopnika šole. Do sedaj so se v veljavni stare postave in te morajo veljati tudi za samostojne mogoteže.

SV. TOMAZ PRI ORMOZU.

Preteklo soboto 5. t. m. je umrla tukaj po dolgi letni bolezni g. Ana Munda, v 70 letu starosti. Bila je krepostna žena, vzorna vzgojiteljica svojih otrok ter je prav do smrti ohranila čisto duha. Najmlajši od njenih otrok se je posvetil političnemu in organizacijskemu delu in vodi tajništvo SLS v Novem mestu. Blagi materi, ki je čedrav hudo bolna, z zanimanjem čitala naše časopise, naj dodeli Bog sv. i mir, ostali družini pa naše globoko sozalie.

Šmartin pri Kranju.

Dramatični odsek katol. slov. zobraževalnega društva priredi v soboto, dne 19. t. m. ob pol 8. uri zvečer in v nedeljo ob 3. uri popoldne »Moč uniforme«, zanimivo burko z izvrstnimi, nadvse šaljivimi kuzleti v treh dejanjih. — Igra je tako polna zdravega humora, da se bo vsakdo neprisiženo smejal nastopu vsakega igralca.

MORAVČE.

Videli smo jih, v duhu smo jih videli, kako so korakali »z uma svetimi meci« in tuhtali, kaj naj pomeni »stojnica za človeške meso«, in oglašali se je prvi tolmač, pa njegova razlaga ima ni bila po volji. Oglašil se je drugi in čul najbrže jo je pog. dil, saj njegov »uma svetli mec« je bil najpoil svetel. No, pa tudi to je ni pogodil, kajli »pesniška« figura znači povsem nekaj drugega, a prav nič posebnega tepega. Zato si dovoljujem izraziti tudi jaz svoje skromno mnenje, a ne v imenu kakega odbora, kajli teh pravic si ne pritaščam.

Ne mislim naslovati posameznih imen, marveč pozivam, le naše nasprotnike, da se potrudijo stopiti k ženi, ki nosi danes zgoraj od nog do glave novo obleko, dasi prej ni imela niti kračarja in jo vprašaj, kje je zaslužila ta denar. Ksnece najbrže ne bo povedala, zato izjavljam jaz, da je bilo v »Domoljubovem« le v toliko nejasno izraženo, ker se vsa delanja za zaslužek n so odierala v stojnici, marveč za njo, na kraju občinskega prikritega. Pač v imenu Lubeznih in zdravih!

ZGORNJE KOSEZE PRI MORAVČAH.

Dovoli dragi Domoljub za par vrstic iz naše skromne vasice. Saj v našo vas prihajš y 12 izvodih, mi vsi te z veseljem prebiramo, in težko pričakujemo.

Pri naši podružni cerkvi sv. Štefana, smo imeli 9. oktobra lepo sl. vesnost. Dobili smo dva nova jeklena zvonova. Veliki vaga 1390 kg, srednji 700 kg, mali od preje na 443 kg. Tako da imamo zdaj krasne zvonove, ki lepo ubrano pojo, da se prikupijo vsakemu, kateri jih sliši.

Da smo dobili take zvonove, je največ pripomnel gosp. Janez Avbeli posestnik in tukajšnji cerkvenik ključar (on je imel najbrže truda, potov in sitnosti. Prav lepo se mu zahvalimo za ves trud. Zahvalimo se tudi gosp. učitelju Iščiču od Sv. Trojice, ki nam je kot strokovnjak pomagal izbrati zvonove, in pa g. župniku iz Peč, ki so imeli cerkven, slovesnost in krasen govor v cerkvi. Zahvalimo se tudi vsem, ki so pripomogli k slavnosti in vsem darovalcem naših zvonov, in tim ključmo: Bog naj povrne vsem skupaj stotero.

državah različna kot n. pr. krona, frank, marka itd. Papir je tedaj predstavljal samo gotovo množino zlata ali srebra.

Drugečna pa je stvar danes. Danes se o valutah mnogo govori, ker so valute slabe. Slabe so valute, ker so papirnate. Papirni denar ali papirnata valuta danes veja in ima kupno moč zato, ker država tako ukazuje, ker ga država pri plačilih sprejema in ker ga po ukazu države morajo sprejemati vsi državljani pri plačilih kot plačilno sredstvo. Ne predstavlja pa danes desetdinarski bankovec deset zlatih dinarjev in Narodna banka, ki izdaja pri nas bankovce, vam danes za papir ne izplača zlata, kakor je to delala pred vojno. Pred vojno smo torej imeli zlato valuto in papirni bankovec je predstavljal tedaj samo gotov vsoto zlatega denarja, ki ga vam je banka na zahtevo takoj izplačala. Sedaj pa imamo papirnato valuto, ki je od zlata zelo ločena in ima toliko vrednost, kolikor zaupanja ima država, na katero se valuta opira.

Amerika ima zlato valuto in papir in zlato sta tam popolnoma enakovredna, ker tam lahko vsakdas dobite za papir suho zlato. V prometu imajo tam rajši papir nego zlato, ker je papir mnogo bolj pripraven za prenašanje, pošiljanje, štetje itd. Isto je bilo pri nas pred vojno, ko so se mnogi branili cekinov. Tudi Svica, Holandska, Švedska in druge imajo še zlato valuto. Skoro vse države, ki so bile zapletene v svetovno vojsko, pred vsem pa vse srednje-evropske države pa imajo več ali manj vredno papirnato valuto. Naša valuta je od zlata precej daleč in 20 zlatih dinarjev (napoleonor) stane danes na borzi 250 do 30 papirnatih dinarjev. (Avstrijski cekin za 20 kron stane danes 1100 do 1200 naših kron.)

Od česa zavisi vrednost papirnate valute? Rekli smo zgoraj, da v splošnem od zaupanja v isto državo, na katero se valuta opira. Nemško-avstrijska valuta je danes najslabša valuta (poleg Poljske) in že na robu prepada, zato ker je Nemška Avstrija slabo gospodarila, ker je država imela vsako leto velikanske izdatke in majhne dohodke, to se pravi deficit, in ker je to izžubo enostavno pokrivala s tem, da je tiskala vedno nove milijarde bankovcev. Tudi njena politična moč je brezpomembna in o možnosti njenega obstanka prav upravičeno dvomimo. Danes ima Nemška Avstrija že 78 milijard kron (78.000.000.000 kron) papirnatega denarja in ta množina raste vedno hitreje, podobno kakor plaz.

Kakor smo rekli, da vrednost valute zavisi od zaupanja v državo, tako lahko narobe rečemo, da je vrednost valute nekako merilo za zaupanje v državo. In ako je vrednost naše valute danes le majhna, ako je naša valuta tako slaba, je to znamenje, da naša država ne vživa zaupanja ni znotraj ni zunaj.

Najpoglavitejši vzrok za nizko stanje valute je preobilica papirnatega denarja. Čim več je kake stvari, tem manj je vredna, to velja za vsako blago, velja pa posebno za papirni denar. Papirni denar izdaja sicer pri nas Narodna banka, ki pa ima napram državi veliko premalo samostojnosti, da bi izdajala res samo toliko

Gospodarski obzornik.

Naš denar.

Mnogo se govori in piše danes o valutah in devizah. Ljudje, ki prej niso vedeli, kaj je valuta, špekulirajo danes z valutami in si delajo mastne dobičke. O valutah govorijo branjeveke na trgu, o valutah razpravljajo delavci pri delu. Trgovci, ki vam robt dobro zasoli, se bo vedno izgovarjal, da je naša valuta slaba, da je padla. Le kmet se danes za to vprašanje premalo zneni in zato marsikaj ne razume, kar bi razumel, ako bi vedel, kaj je valuta in zakaj valuta raste ali pada.

Kaj je valuta? Valuta pomeni ravno toliko kot denar: naša valuta je naš denar in tuja valuta je tuji denar. Na borzah trgujejo pa z valutami in devizami. Kakšna je razlika med valuto in devizo? Dočim je valuta gotov denar (naš ali tuji), je de-

viza nakazilo, naj se izplača gotova vsota denarja in sicer v inozemstvu. Deviza na Milan je papir, v katerem n. pr. kaka naša banka naroči banki v Milanu, da izplača v papirju navedeni osebi 10.000 lir. In sicer so devize taka nakazila na inozemska mesta, ki so napravljena v gotovi obliki, kakor jo predpisuje zakon, in se imenujejo menice.

Pravijo, da je ženska tem boljša, čim manj ljudje govorijo o njej. To velja tudi za valuto. Pred vojno so bile valute dobre in ljudstvo se takrat sploh ni brigalo zanje. Razmerje ene valute do druge je bilo takrat stalno, se ni spreminjalo in zato ni bilo špekulantov z valutami. Kot valuta, kot denar je tedaj veljalo v vseh državah zlato, v nekaterih še srebro in cena zlata in srebra je bila primerno v vseh državah enaka, le zlata jedinica je bila v različnih

bankovcev, kolikor jih je treba za denarni promet. Ako država rabi denar in nima dovolj dohodkov iz davkov, pa se obrne na Narodno banko za posojilo in ta ga ji seveda mora dovoliti.

Država bi morala zato gledati, da se dohodki in stroški krijejo, da državno gospodarstvo ne kaže deficita. Ves čas od prevrata pa je državno gospodarstvo delalo z velikim deficitom in ta deficit se je seveda pokrival z novimi bankovci, ki jih državi daje Narodna banka. Tako imamo danes v prometu že za štiri in pol milijarde dinarjev ali za 18 milijard kron papirnatega denarja. In brez dvoma se bo ta vsota še pomnožila, če se bo gospodarilo tako kot sedaj; stroški za mobilizacijo tudi niso bili v proračunu in bo za pokritje zopet treba novega posojila od Narodne banke, nove milijarde kron bankovcev v promet. Koliko je pa še bolj nepotrebnih izdatkov, ki so pomagali ubijati našo valuto.

Papirnati valuti določimo njeno ceno, ako jo primerjamo z drugimi valutami bolj ali manj stalnimi, najboljše pa z zlato valuto, ki je najbolj stalna. Zato je za vrednost naše valute najbolj merodajno to, koliko je vredna na borzi v Curihu v švicarskih frankih. Danes je tam 100 naših kron 1 frank in 80 centimov ali okroglo 2 franka (švicarska). Dva franka pa sta približno 2 predvojni kroni. Prav imajo torej tisti, ki pravijo, da je danes krona vredna samo še krajcar.

Poleg množine bankovcev pa je za vrednost papirnatega denarja važna tudi trgovina. Trgovina je notranja v državi sami in je zunanja s sosednimi državami. In zunanja trgovina lahko naši valuti mnogo škoduje, lahko pa tudi mnogo koristi. Kakor se gospodar, ki kupuje vse mogoče stvari za se, za gospodinjstvo in za družino, dočim za prodati nima nič, mora zadolžiti, in ako tako zapravljivost nadaljuje, prej ali slej priti na boben, podobno je tudi z državo. Čim več država uvaža in čim manj svojega blaga, svojih pridelkov izvažajo v tuje države, tem slabše je njeno gospodarstvo, tem bolj se zadolžuje tujim državam. In ker se dolgov med državami ne plačujejo s papirjem, bomo morali vse take dolgove napram tujim državam plačati z zlatom ali z blagom ali z delom. Da zboljšamo valuto, moramo delati na to, da kar najmanj uvažamo tujega blaga in uvažamo samo najpotrebnejše blago, n. pr. stroje, jeklo in druge stvari, ki nam lahko služijo za pridobivanje. Ne smemo pa uvažati stvari, ki jih doma lahko pridelamo ali izdelujemo ali ki jih sicer pri nas ni, pa se vendar da brez njih tudi živeti, na primer pomaranče, citrone, fige, svila, kava, čaj, dragoceni kinč itd. Z druge strani pa moramo delati na to, da čim več izvozimo lastnih pridelkov in to čim bolj dragih, finih pridelkov. S tem dobimo potreben tuji denar, s katerim moremo naročiti to, česar ne izdelujemo doma v zadostni množini, zlasti stroje in obleko.

Ker pa imamo pri nas za izvoz le najbolj priproste pridelke: žito, živino in les, za katerih izvoz je potreba mnogo vagonov in dobrih železnic, zato je tudi promet, zlasti železniški, za našo valuto velikega po-

mena. Da ni bilo toliko ovir za izvoz vsled slabega prometa, zlasti zaradi pomanjkanja vagonov, bi bili veliko več izvozili kot smo, bi naša valuta stala boljše in bi ne imeli take draginje kot jo imamo, čeprav je pri nas vsega dosti. Vzrok naše draginje je naša slaba valuta. Seveda bi tudi izvoz moral biti urejen, da bi imela od tega korist država in kmet, ne pa da izvozniki služijo milijone, kmet in država sta pa v bedi.

Joža Gorenje.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	7. nov. 11. nov. 14. nov.		
	K v	K v	K v
ameriški dolar	380 —	270 —	250 —
avstrijska krona	— —	— 6	— —
čehoslovaska krona	— —	3 25	3 10
angleški funt	— —	— —	— —
francoski frank	— —	— —	— —
italijanska lira	— —	11 —	9 60
bolgarski lev	— —	— —	— —
carski rubel	— —	— —	— —
grška dragma	— —	— —	— —
nemška marka	— —	1 20	1 05
rumunski lej	1 60	— —	2 —
švicarski frank	— —	— —	— —
poljska marka	— —	— —	— —
mažarska krona	— —	— —	— —

g Ponarejeni tisočaki. Poslanec Škulj je posredoval pri finančnem ministrstvu, da se izplačajo oni tisočaki, ki so jih ob zamenj avstrijskih bankovcev pridržali kot ponarejene.

g V dinarjih nameravajo pričeti računati z novim letom po drž. uradih in denarnih zavodih.

g Srebrne krone. Pri nas plačajo razni kupci za srebrno krono že 18 papirnatih kron; ker pa plačajo v Italiji za srebrno krono 2 do 2 liri in pol, torej po današnje vrednosti 24 do 25 kron, so pričeli iztihatapljati v Italijo kar na debelo srebrne krone.

g 100 zlatih dinarjev se pri plačevanju carine računa kot 500 papirnatih.

g Posojilo v znesku 2 milijonov funtov sterlingov nam ponujajo Belgijci. Nadalje poročajo, da nam ponujajo posojilo tudi v Parizu. Pod kakimi pogoji naj bi se izvršilo, nam navadnim ljudem ni znano. Naši »preljubi zavezniki« bodo že poskrbeli, da nas pošteno oskubijo.

g Razmetavanje denarja. Bivši ministri dobe pokojnino in sicer tisti, ki so bili najmanj 6 mesecev ministri, 6.000 dinarjev na leto, tisti pa, ki so bili najmanj eno leto, pa 10 tisoč dinarjev.

g Naš državni proračun za l. 1922 po najnovejših poročilih v ravnotežju, to se pravi, da izkazuje ravno toliko izdatkov kot dohodkov. Da krijejo izdatke, nameravajo upeljati 1 do 3 odstotni premoženjski davek. Na papirju je naš državni proračun v ravnotežju, če bo pa v resnici, pa zelo dvomimo.

DAVKI.

g Davkoplačevalci, natančno zapisujte vplačane davke! Neki obrtnik nam piše: Jaz sem mali obrtnik in kmet in sem plačal letos že trikrat davek na obrt v skupni vsoti 252 kron, za kar imam tudi vse odrezke od vplačanih položnic; na zad-

nji položnici je pa pisana vsota celega leta in je bilo pisano, koliko je že plačano in koliko je še dolga. Ko pa pogledam prva dva odrezka položnic, vidim, da sem plačal 20 K in par vinarjev več, nego je na zadnje došli položnici potrjeno. Zato stopim v davčni urad v Novem mestu, da se informiram. Uradnik vzame davčno knjigo v roke in mi pove, da je samo toliko vplačanega kot je na zadnji položnici pisano, torej 20 K manj kot v resnici. Nato mu pokažem vse tri odrezke od celega leta, naj sešteje. Najprvo reče nepriazno; kaj to meni mar, kolikor tam stoji, kar je v knjigi, to je plačano. Ko pa le zahtevam in rečem: saj je vendar od pošte potrjeno in od davčnega urada izdane položnice so vendar v redu, potem končno vzame v roke in sešteje ter najde, da je res 20 K več plačanih, da pa ne dobim nazaj, pač pa se bo ob sklepu za drugo leto meni v dobro zapisalo. Ako se mi ne bi, mi pravi uradnik, naj prihodnje leto pridem. (Op. ured.: Čuden red v davkariji. Ko bi imel kmet plačati le 20 vin., bi prišel k njemu eksekutor, če pa človek več plača kot pa mora, ga pa nahrulijo.)

g Mazilo za davčni vijak. Da se bo davčni vijak lažje in trdneje navijal, je zakonodajni odbor potrdil ministrsko odredbo, da dobivajo davkarji procenite od pobranih davkov in sicer tem več, čim več davkov kdo iztirja.

g Pameten davek. Ljubljanski občinski svet je sklenil uvesti davek na pozne pive po gostilnah in kavarnah. Kdorkoli bo pil čez 10. uro, v kavarni pa čez 11. uro, bo plačal za vsako uro 4 K davka. Tako se bo na veselicah, ki trajajo pozno v noč, nabralo precej kronic. Prepričani pa smo, da po ljubljanskih gostilnah ob 10. uri ne bo nič manj pivev kot dozdaj. — Dalje je občinski svet sklenil, da se uvedejo naklade na dohodninski davek od 60.000 K letnih dohodkov naprej. — Podjetja, ki morajo polagati javne račune (banke itd.) morajo plačati občinske doklade v 100%, drugi davkoplačevalci 65%. Najemnina v ljubljanskih mestnih palačah se dvigne. — Vojašnice se prodajo. — Barjanom, ki spadajo v ljubljansko občino, ne bo treba več šrange plačevati. — Iz tega se vidi, da je večina v ljubljanskem občinskem svetu na pravem potu: Pritisni pri kapitalistih. Zato liberalci tako divjajo.

ZIVINA.

g Na zadnjem živinskem semnju v Mariboru so bile cene za 1 kg žive teže: Debeli voli 15 do 18 K, poldebeli 11 do 14 K, plemenski 11 do 14 K, biki 9 do 11 kron, krave za klanje 12 do 14 K, plemenske 12 do 14 K, mlada živina 7 do 14 kron.

g Na zadnjem svinjskem semnju v Mariboru so bile nastopne cene: Mladi prašiči, stari 4 tedne, 80 do 100 kron; prašiči 5 do 6 mesecev stari 800 do 900 kron; 8 do 10 mesecev stari 1000 do 1200 komad; 1 leto stari 1.800 do 2000 K; poldrugo leto stari 2800 do 3000 kron.

g Priglasitev zasebnih žrebcev k licencovanju. Na podlagi zakonitih predpisov o licencovanju žrebcev se razglašajo, da morajo lastniki žrebcev, ki nameravajo

v prihodnji plemenitni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, priglasiti te žrebce najpozneje do 15. decembra t. l. pri onem okrajnem glavarstvu, v čigar okolišu je žrebec postavljen. Pri priglasitvi žrebca, ki se vrši pismeno ali ustmeno, se mora obenem navesti: a) ime in priimek in bivališče žrebčevega lastnika, b) pasmo in rod, starost in barvo, kakor tudi kraj, v katerem stoji žrebec. Opozarja se, da se za žrebce toplokrvnih pasem pod štirimi leti in za mrzlokrvne žrebce pod tremi leti splošno ne daje dovolilo za spuščanje. Svoječasno se bo razglasilo, kje in kdaj bo pregledovala komisija priglase žrebce in dajala dopustila (licenco).

g Izvoz žive goveje živine v Italijo je zopet dovoljen. Živo živino smejo voziti samo v Trst in Jakin (Ankono), kjer je zakoljejo in potem prevažajo meso v notranjost države.

g Uvoz živine na Francosko je prepovedan. Dovoljen je le uvoz mesnatih izdelkov.

g Uporaba starih živinskih potnih listov je dovoljena še do novega leta, pod pogojem, da se kolkujejo po novih trošarskih naredbah (glej Uradni list št. 100) in da oblastvo kolke uniči ter pristavi predpisano klavzulo.

CENE.

g Jugoslovanski žitni trg, Subotica. Pšenica 1240 do 1250 K, stara koruza 970 do 975 K, oves 808 do 880 K, moka št. 0 1725 do 1740. — **Sombor.** Nova koruza 860 do 875, stara koruza 960 do 975 K, moka št. 0 1760 do 1780. — **Sarajevo.** Moka št. 0 1770 do 1780 kron, mekinje 560 do 600 K, stara koruza 990 to 1000 K za 100 kg. Cene še vedno rastejo. Povpraševanje po našem žitu posebno iz inozemstva je zelo veliko.

g Žitni trg na Mažarskem. Pšenica 2000 do 2600 K, rž 1500 do 1525 K, oves 1500 do 1530 K, koruza v storžih 1350 do 1380 K, nova koruza 1850, ječmen 1700 do 1780 K, proso 1890 K, Cene so navedene v mažarskih kronah.

g Cene vina v Banatu. Letošnja vinska letina je v Banatu izvrstna. Mošt ima 15 do 20 odstotkov sladkorja. Cene so mu od 9 do 16 kron liter.

g Cene v Gradcu. 1 jajce 40 K, 1 kg zelja 4 K, čebula 1 kg 120 K, bela čebula 1 kg 350 K, krompir 1 kg 42 K, olje 1 liter 800 K, vino 1 liter 160 do 200 K, 1 žemlja 10 K, 1 kg jabolk ali hrušk 90 do 100 K, pšenična moka 1 kg 196 K, koruzna moka 1 kg 100 K, maslo 1 kg 900 K, mast 1 kg 1000 K, goveje meso 1 kg 320 K, telečje meso 400 K, svinjsko meso 500 K. Cene so navedene v avstrijskih kronah.

g Na Dunaju so se podražili posamezni predmeti za 100 odstot. življenjskim potrebščinam pa za 300 odstotkov. Kilogram masti stane 1000 do 1200 kron, kg krompirja 40 do 45 K, obleka ki je stala pred šestimi tedni 20 do 25 tisoč kron, stane sedaj 50 do 60 tisoč kron. — Čevlji, ki so stali 3 do 4 tisoč kron, stanejo sedaj 7 do 8 tisoč kron.

g Kg neprane volne stane v Bratislavi na Slovaškem 34 češkoslov. kron.

g V Italiji stane liter vina povprečno 1 liro in pol.

g Jabolčnik stane v Nemški Avstriji 45 do 55 kron.

PROMET.

g Za čakalnice Žlebic je posl. Škulj zopet krepko pritisnil. Za silo se postavi še za to zimo, da bo vsaj streha, magari lesena! Pozneje se še izpopolni, dokler se ne reši vprašanje postaje v Žlebiču!

g Železnica Murska Sobota—Ljutomer—Ormož je že trasirana. Kolodvori bodo v Murski Soboti, Dekležovju, Veržetu in Krapju. V Ljutomeru zgrade nov kolodvor.

PODJETJA.

g Mestna občina Radgona namerava zgraditi na Muri elektrarno, ki bo imela do 1800 konjskih sil.

g Elektrarno na Dobrovi pri Ljubljani namerava zgraditi. V to svrhu so si ustanovili zadrugo. Posnemanja vredno!

g Veliko tovarno poljedelskih strojev v Žalcu namerava zgraditi angleški kapital. Pravijo, da bodo stroji najboljši izdelki in tudi cene primerne. Bomo videli!

g Premogovnik v Zabukovci na bivšem Štajerskem kupujejo Angleži.

RAZNO.

d Olnjene pogače in tropine, ki se dobivajo pri proizvodnji olja, se smatrajo za živalsko hrano, radi tega je njih izvoz v zmislu opombe k št. 2 in 3 zakona o izvozu in izvoznih carinah prepovedan.

g Prepovedan ribolov. Pokrajinska vlada je prepovedala ribolov od 16. oktobra do 15. januarja radi drstenja. V tem času je tudi prepovedano goniti domače živali, posebno race in gosi na vodo, v kateri so ribe.

g Upniki propadle »Glavne posojilnice« imajo 20. t. m. ob 10. uri pri deželni sodišču (soba št. 140) zborovanje.

g Petrolejski vreli na Hrvatskem oz. petrolejsko ozemlje je prišlo v roke Angležev. Za botra pri tej kupčiji je bil liberalni minister dr. Krizman.

g Osrednjo vinarsko zadrugo za Jugoslavijo so ustanovili v Ljubljani. Namen zadruge je posredovati direktne kupčije med člani-vinogradniki in odjemalci. Pamešno!

g Vloge obrtnih zadrug kolka proste. Vse vloge in priloge v obrtno-zadružnih zadevah so kolka proste.

g Čez en in pol milijona hl vina ima Dalmacija na prodaj. Prodati ga pa ne more, ker je izgubila najvažnejša tržišča.

g Rumunsko žito za češkoslovaško. Češkoslovaški minister za prehrano se pogaja z Rumunijo za nakup 5.000 vagonov raznega žita.

g Nemčija je pred denarnim polomom, tako poročajo razni listi. Antanto, posebno pa Francoze zelo skrbi, kako bodo dobili od Nemčije vojno odškodnino, ki jim jo dolguje.

g Osemurno delo poljedelskih delavcev. Na mednarodni konferenci dela v Švici je bil stavljen predlog, da morajo vse države vpeljati osemurno delo poljskih delavcev. Predlog je propadel. Za predlog so glasovali tudi zastopniki Jugoslavije.

g Zavarovanje poljskih delavcev. Na mednarodni konferenci v Švici je bil sprejet predlog, naj vse države sklenejo zakon o zavarovanju poljskih delavcev za starost, onemoglost in bolezen.

KOLEDARČEK JUGOSLOV. KMETSKE ZVEZE.

Člane Jugoslov. Kmetске Zveze opozarjamo, da je izšel te dni Koledarček JKZ. Naroča se v tajništvu JKZ, Jugoslov. tiskarna II. nadstr. Koledarček je mnogo obširnejši kakor lanski. Stane s poštnino vred 18 K. Kdor ga vzame osebno v tajništvu, ga dobi za 16 K.

Tedenske novice.

Politične.

p Shod SLS. V Mostah in v Kranju sta se vršila zaupna shoda, na katerih je govoril tudi dr. Korošec.

p Kdo je za državo? Liberalci na vsa usta vpijejo, da so klerikalci zoper državo. Ogromna večina jugoslovanskega prebivalstva pa je prepričana, da ni ničesar toliko škodoval naši državi na zunaj in na znotraj kot ravno sedaj vladajoča stranka, liberalci, radikalci, samostojneži. Zgledi: Koroška, Istra, Baranja, Albanija, hrvatsko vprašanje, valuta, kapitalizem, korupcija, kulturni boj itd. itd.

Svobodomislci si mislijo — kakor nam kažejo zgoraj naštetni zgledi — državo kot molzno kravo. Mi pa hvala Bogu, nekoliko drugače. Država je za nas družina pridnih čebelic, ki vse delajo za državo in s tem tudi zase. Čebelice pa morajo izvrševati tudi to žalostno dolžnost, da trote ven mečejo in to dolžnost izvršujemo tudi mi v Jugoslaviji. Zavedamo se pa, da smo za državo klerikalci naprimer več storili kot svobodomislci proti.

p Protitea bi se radi znebili. Imunitetni odbor v narodni skupščini je sklenil, da se izroči Protitec sodišču menda radi nekega govora, ki demokratom ni bil všeč.

p Nova kmetška stranka. Slovenski samostojneži so jo zaigrali na vse strani. Ljudstvo jih vsesplošno zapuša, ker so prodali slovenskega kmeta centralizmu samo zato, da so se sami vsedli k belgrajski bogato pogrnjeni mizi, zdaj pa, ko jih tudi v Belgradu nič več ne potrebujejo, jih tudi tam odrivajo in zdaj vise med dvema stoloma. Usoda izdajalcev! Žalostna toda zaslužena. Slovenski liberalizem, ki mu je glavni namen kmetški stan cepiti, da ga potem more kapitalistično izrabljati, pa je vendar za par let dosegel svoj namen. Sedaj, ko je samostojna stranka propadla doma in v Belgradu, pa liberalizem že zopet misli, kako bi pod drugo firmo držal slovenskega kmeta v razcepju. Zato je naročil bivšemu osebnemu tajniku ministra Puclja, nekemu Navačanu, da naj osnuje novo slovensko kmetško stranko, takozv.

no zemljeradniško. Začel je izdajati list »Naša vas«, ki naj kmete zopet lovi na nove limanice, ki so seveda liberalne, pa na novo namazane.

p Mobilizacija in samostojneži. Samostojneže strašno boli odločen nastop naših poslancev proti mobilizaciji in velik njihov uspeh. Zato se tolažijo v Kmetijskem listu, da so klerikalci zahevali, pri skupnem shodu vseh strank v Ljubljani — mobilizacijo. Mi smo zastoj iskali tako zahtevo v resoluciji, potem smo se pa spomnili, da je bil prvotno koncem resolucije stavek, ki ga je zahteval dr. Kramar in ki je značil poziv na mobilizacijo. Ta dodatek se pa na shodu ni predlagal, ker je Slov. ljudska stranka izjavila, da se ne udeleži snoda, če se bo predlagal ta dodatek. In tako je padel v vodo. Samostojneži seveda so bili zadovoljni s tem dodatkom.

p Protidržavni samostojneži. V zadnjem »Kmetijskem listu« izjavlja poslanec Urek, da ustava ni taka, kakršna bi morala biti, in da bodi koncem vseh koncev magari tudi klic samostojnežev: Na dan z revizijo ustave! — Pripominjamo, da je načelnik samostojnežev, posestnik Pisan izjavil pri občinski seji v št. Vidu nad Ljubljano ob priliki sklenjanja resolucije za revizijo, da je taka zahteva protidržavno dejanje. Gospodje, dajte se no preje pominiti med sabo, da ne boste javno kazali velikanske zmede, ki vlada v vaši stranki, kolikor jo še je.

p Minister Pucelj grozi, da bo odstopil, ker ga v vladi nihče več ne pogleda, kaj šele upošteva. Z izdajicami in neznačajneži se je vedno tako godilo, to bi samostojni lahko preje vedeli.

p »K vragu s takšno ustavo!« se rentati — Slovenski Narod od 11. novembra. Mi smo že davno tako mislili, pa pisati si pa nismo upali.

Domače novice.

d Izjava. Tem potom izjavljamo, da se v letnem poročilu za leto 1922 pod poglavjem »Slovenija« v drugem odstavku navedena kritika bivše deželne vlade za Slovenijo pod predsedstvom vseučil. profesorja dr. Leoneda Pitamic nikakor ne tiče osebe gospoda profesorja, katere mu osebno ne moremo očitati nobene pristranosti. — Založništvo »Družinske Pratiče«.

d Danes so priložene Domoljubu položnice. Naj se izpolnijo, kakor prinašamo v vzorcu, seveda se napiše namesto Miha Smrečnik ime dotičnega, ki se naroči. Če je letos že hodil Domoljub na tvoje ime, napiši na srednjem delu položnice zgornj star, če pa ni hodil letošnje leto na tvoje ime, ali si ga prejemal v župnišču oz. v društvu, potem napiši — če ga namreč hočeš dobivati na dom — na položnico: nov. Če pa ga hočeš še dobivati v župnišču ali v društvu, se oglasi tamkaj.

d Krščanska mati. Ali je v tvoji hiši krščanski časopis? Ali se morda ne šopiri na vaši mizi svobodomiselni list? Stori svojo krščansko dolžnost!

d Vestnik »županske zveze za Slovenijo«. Popravek. — V članku »Občinske doklade in samostojne občinske naklade« je bil v tretji koloni na str. 582 zadnjega

»Domolj.« izpuščen stavek, ki moti, in kar bi utegnili koga zapeljati, da bi napačno računil naklado na žganje. Tam se mora glasiti pravilno: Krčmar prijavi za konsum (porabo=potočenje) hektoliter žganja z 40 odstotki (40 odstotna vsebina alkohola). Občina pobira na to žganje naklado v izmeri 10 K od hektoliterske stopnje, kar znese 400 K od hektolitra. — Če pobira občina na to (40 odstotno) žganje po 7 K od hektoliterske stopnje, znese to $6 \times 40 = 240$ K. — I. t. d. — Upamo sicer, da je vsak, kdor ima posla z občinskimi davščinami, to tiskovno pomoto že sam popravil.

d Kaj smo Slovenci? Najuglednejši ameriški list, newyorški »Times«, pravi v svojem uvodniku: »Slovenci niso Balkanci, pač pa Srednje-evropejci!«

d Iz seje »Županske zveze« dne 10. novembra t. l. Podrobno poročilo priobčimo v prihodnji številki. Zaradi nujnosti objavljamo danes le navodilo okrajnim županskim zvezam (podružnicam) z ozirom na neko odločbo političnega oblastva, ki jo je izdalo pač le vsled napačne domneve in napačnega tolmačenja zvezinih pravil, da okrajni odbori županske zveze (podružnice) niso nikakoli samostojna društva. — Vsled tega ti podružnični odbori niso dolžni v nobenih slučajih obračati se na okrajna glavarstva, in ne predlagati jim (kakor se je v konkretnem slučaju zahtevalo) pravil v potrjenje ali jim sploh kaj javljati o delovanju. Okrajni odbori (podružnice) naj se v vsakem slučaju obračajo le na centralo, t. j. glavni odbor županske zveze v Ljubljani.

d Za demobilizacijo. Dr. Korošec je poslal na ministrskega predstavnika nujno interpelacijo, v kateri zahteva, naj z ozirom na velike žrtve, ki jih ima država in ljudstvo, mobilizacija takoj ustavi in se ukrene demobilizacija.

d Mobilizacija odpovedana. Ministrski svet je na pritisk poslancev Ljudske stranke sklenil, da se vsi vpoklici na orožne vaje od 24. t. m. preklicajo. Vpoklicanci se bodo polagoma odpuščali.

d Žrtve centralizma. »Beogradski Dnevnik« piše v številki od torka: »Vlada je sprejela iz Pariza od dr. Kumanudija poročilo, da je francoska vlada odrekla pomoč ruskim beguncem, ki se nahajajo v naši državi, že 15. dec. 1920. l. s tem, da stopa ta odkaz 15. jan. 1921 v veljavo. Ta spis se je v zunanjem ministertvu izgubil in vsled tega ni bil znan vladi. Na ta način je naša vlada oškodovana za več deset milijonov frankov.« — »Centralizem« siljajno deluje!

d Kako centralizem je. Svojčas so uradnikom vsak mesec odtrgali 10 procentov od plače, češ, da se nabere fond za uradniške konsume, ki naj se povsod ustanove. Denarja se je nabralo 270 milijonov, šel je v Belgrad, a kar pride v Belgrad, to je zapečaten s sedmimi pečati. Tako dela centralizem z našim denarjem. Uradniki naj se zahvalijo samostojnežem in liberalcem. —

d Kako centralizem vse Slovence od kraja tepe. Vlada je sklenila, da dobijo dijaške podpore samo tisti dijaki, ki se ob-

vežejo, da bodo pozneje služili nekaj časa kot državni uradniki. Na ta način so izključeni od podpor vsi dijaki slovenskega in hrvaškega Primorja, ki je pod oblastjo Italijanov. Izdajalstvo samostojnežev gre vedno bolj v klasje.

d Hitra pošta. Naročnik našega lista nam javlja, da je »Domoljub« številko 32 od lanskega leta prejel — 26. oktobra 1921.

d Pozor! Začel je izhajati nov list »Naša vas«. List je svobodomiselni, zato ne spada v krščansko družino.

d Slučaji, ki niso slučaj. — »Neueste Züricher Nachrichten« in listi iz Badna opisujejo sledeči slučaj bogoskrunstva. V Waldshutu so mladi delavci iz tovarne Lonza na poti proti domu se ustavili pred svetim razpelom ob cesti. Eden izmed mladeničev se približa križu, sname Kristusa med roganjem in preklinjevanjem svojih tovarišev in ga zonet približe na križ z glavno navzdol ob kroboto navzočih. Po dveh dneh so delavci tvornice Lonza bili priča groznemu prizoru. Mladenica, ki je dovršil bogoskrunstvo nad križem, je zagrabil stroj v delavnici, ga potegnil med dve kolesi z glavno navzdol in ga dobesedno zmečkal.

d Olajšave delavcem pri vožnjah na železnicah. Železniški minister je podpisal sklep, s katerim se dovoljujejo olajšave delavcem, za vožnjo po državnih železnicah in sicer za polovico vozne cene za vožnjo preko 100 km in za skupine na manj 10 delavcev. Delavci se morajo pri vožnji izkazati s potrjenim županstvom, da potujejo v svrhu, da si poiščejo dela.

d Predpustne veselice so prepovedane na Nemškem. Pri nas pa ne bodo, saj imamo dosti denarja, če ga bo pa zmanjkalo, bomo pa plače zvišali; kaj ne, zakaj pa kmetje davke plačujejo?

d Županska zveza za okraj Črnomelj ima v nedeljo dne 27. t. m. sejo ob 11. uri dopoldne v gostilni M. Skubic v Črnomlju. Vabijo se tem potom vsi odborniki, da se seje zanesljivo udeležijo. — Načelnik.

d Burja na Jadranskem morju je te dni s tako silo divjala, da se je potopil neki parnik z vso posadko, vlak, ki je vozil iz Klena v Drvar pa je burja prevrnila. Ker se je to k sreči zgodilo v ravnini, ni bilo razen dveh hudih ranjencev nobene večje nesreče.

d Velikanski snežni zameti so nastali zadnje dni na Hrvaškem. Mnogo vlakov je ustavljenih, precej pa jih je zastalo v snegu in so morale lokomotive s koldvorov na pomoč, da so jih izvlekli iz snega.

d Smrtna kosa. 5. t. m. smo spremili k večnemu počitku blago ženo in skrbno mater Terezijo Cundrč iz Poljčice pri Gorjah. Bila je zvesta bralka »Slovenca« in »Domoljuba«, tiha, mirna in zgledna gospodinja. Dolgo je hirala in slednjič vsa vdana in lepo pripravljena mirno v Gospodu zaspala. Rodbini iskreno sožalje.

d Zračna nesreča v Novem Sadu. Dva mlada častnika podporočnik Srečko Žitnik (in pok. okrajnega glavarja v Kranju) in Viljem Radnički sta na novsadskem vojaškem letišču poizkušala nova letala. Ko sta z enim izmed njih poletela v zrak, so jo v višini več sto metrov v zraku vžgal motor. Radnički je skočil iz letala, pa se je

pri skoku ubil, Žitnik pa se je skušal z gorečim letalom skustiti na tla, pa je preje eksplodiral motor in podporočnik je zgorel.

d V Skočjanu pri Mokronogu je umrl dne 8. listopada g. Jože Tršinar, posestnik v Skočjanu. Bil je blaga duša. Blag mu spomin!

d Smrtna nesreča v Zagorju. Dne 7. novembra se je zgodila v rudokopu v Zagorju nesreča. 25 letni strojnik Ivan Žerko iz Toplice 124 je delal pri stroju, kar je počila pri stroju cev in para je ožgala Žerkotu spodnji del života in roki. Smrtnonevarno ožganega Žerkota so prepeljali v civilno bolnišnico v Ljubljani, kjer je revež 10. novembra umrl.

d Samomor ali nesreča. Vlak št. 45, kateri je odpeljal iz Zaloga ob 2. uri 43 minut popoldne, je povozil v kilometru 427 med Zalogom in Ljubljano gl. kolodvor nekega približno 30 let starega moža. Vlak ga je vlekel do 150 metrov daleč s seboj. Obležal je na levi strani tira, možgani in lobanja je odletela precej daleč proč, odrezana desna noga je ležala en meter proč od trupa. Iz papirjev, katere so našli pri mrliču, je razvidno, da je bil povozen neki Franc Miklavc iz Ljubljane, ki je najbrže s samomorilnim namenom skočil iz vlaka, seveda se ne more tudi nesreča izključiti. Povoženega Miklavca so pokopali na pokopališču pri Dev. Mariji v Polju.

d Zagoneten berač. Vsako jutro se vozi z dolenske strani v Ljubljano s čilim konjičkom že bolj prileten parček, ki dovaža svojim odjemalcem mleko. Glavno to-

rišče njunega delovanja je žabjak s sosednimi ulicami. Ko je posel opravljen, se očanec spretno izmuzne iz svoje vrhne suknje in prikaže se druga, vsa raztrgana in zakrpšana oprava. Ko so se klobuk in čevlji zamenjali, je vsa preobrazba spopolnjena. Ženica vzame vaje v roke in se edelje proti domu, očanec pa se skljuje in se poda — ves onemogel in bolan — za svojim drugim poklicem: grenamreč berač od hiše do hiše. Nek gostilničar, ki je na lastne oči videl vse prizor preoblečenja, je trdo prijel berača-mlekarija. Le-ta pa se je izgovarjal, da vozi samo mleko za svojo sosedo. Na vprašanje, čemu se potem preoblači, je srdit odšel in v veži na ves glas zavriskal.

d Invalidi. V nedeljo 18. t. m. je sklican tu ustanovni občni zbor za podružnico org. vojnih invalidov, vdov in sirot. Vsi tovariši invalidi naj v svojem interesu udeležijo zбора. — Pripravljeni odbor.

d Orlovski koledarček je dotiskan. Vsed lepe vezave, primerne žepne oblike in izbrane vsebine naj ni člana orlovske organizacije, ki bi si ga ne preskrbel. Naroča se pri orlovski podvezi v Ljubljani, Ljudski dom II. — Povzette. V prihodnjih dneh razpošlje po povzetju podveza vsem odsekom in okrožjem poslovne tiskovine, katere so odselci (okrožje) po sklepu odbora dolžni prevzeti radi enotnega poslovanja. Odsekon, ki dosedaj še niso vrnili pregledne pole, ie vnovič prilagamo, katere naj nemudoma izpolnijo in vrnejo orlovski podvezi.

d Božične razglednice. Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani je založila 6 božičnih razglednic, ki stanejo 2 din. 50 p. Razglednice so risarja prof. Santla.

d Šenčur. Za zadnjo številko prepozno došlo.

Vsak naročnik naj pridobi vsaj še enega novega naročnika.

Dobre knjige.

d Gledališke igrice. Iz nemščine prevel V. S. — V Ljubljani 1911.

Ta zbirka šteje štiri igrice. Vse so primerne za podeželske odre. Prva »Zdravnikov strežnik« je veseloigra, ki vzbuja splošno veselost. Druga je resna igra, prirejena po znani legendi o sv. Janezu Evangelistu in roparju. Zaradi lepe vsebine in vzvišenega nauka se sama priporoča. Tretja igra »Prevarani hišnik« je kratka burka in četrt »Konvencionalne laži« je igra, ki kaže, da ljudje zlasti »boljših krogov« pogostoma iz same vpljudnosti neresnih govore.

Knjižica stane samo 10 K. Dobiva se v Jugoslovanski knjigarni in v prodajalni Katol. tisk. društva v Ljubljani.

Življenje Sv. Ivana Berhmansa. Drobna knjižica nam v spomin tristoletnice Sv. Ivana Berhmansa popisuje življenje in smrt tega ljubkega mladinskega svetnika. Koncem knjižice je dodanih sto zlatih življenjskih nauk Sv. Ivana. Knjižica je zelo primerna za darilo otrokom. Stane 1 dinar in se dobiva pri predstojništvu cerkve sv. Jožefa v Ljubljani in v prodajalni KTD (Ničman). Po pošti stane 10 par več.

Lepa knjiga s podobami. Našo dečo bomo najbolj razveselili z novo knjigo, ki je izšla v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani pod naslovom: Robinson starši. Povest s podobami. Vsi važni in najzanimivejši dogodki svetovno znanega Robinsona na samotnem otoku so tu upodobljeni v

krasnih barvnih slikah. Besedilo Robinsonove povesti pa je okrašeno. Knjiga ima jako nizko ceno 32 K in se dobi v vseh knjigarnah.

† Janez Jeretina.

V zavodu sv. Stanislava v Št. Vili nad Ljubljano je umrl č. g. prefekt Janez Jeretina. Rodil se je pokojni v vasi Brezje pri Dobu 28. oktobra 1894. — Pridni in globokoverni starši so dali kljub ogromnim težkotam izsolati Janeza, ki je okusil vso bedo revnega dijaka. Po maturi je moral za nekaj mesecev k vojakom, a je bil tik predno je odšel z marškompanijo v fronto, superarbitriran in kmalu nato odpuščen od vojakov zaradi bolehnosti. Vstopil je na to v semenišče, da se neposredno pripravi za duhovski stan, ki mu je bil vedno pred očmi. Dne 2. julija je bil posvečen v mašnika in je nastopil svoj prvi stan v znamenju ljubezni do bližnjega, ki mu je ostala posled vodnica pri vsem njegovem delu. Prva njegova služba je bila v Št. Rupertu na Dol., kjer je z neverjetno požrtvovalnostjo dal ljudem vse svoje zmožnosti in deloval neumorno in z ljubeznijo v cerkvi, zlasti v spovednici in društvu. Kmalu je bil pozvan za prefekta v škofijski zavod sv. Stanislava, kjer si je z enako ljubeznijo kmalu prisvojil srea in zaupanje svojih gojencev ter tako razoral nivo, da so zlata semena njegovih nauk padala na razlajljano zemljo. Po kratki in mučni bolezniki ga je Bog poklical k sebi po plačilo. Bil je vzoren duhoven, neizprosno do sebe, a vedno dober in priazenljiv nasproti drugim, vsled česar je razumljivo, da ga je ljubilo vse, kar ga je poznalo. Njegovi sošestenci so hoteli imeti ljubega rojaka doma in so pokazali svojo ljubezen do njega ob priliki pogreba v Skočjanu pri Dobu, ko so se prav tako žalostili, kakor so se pred 3 leti veselili ob njegovi novi maši. Ljubi Janez, počivaj v miru, staršje tlaži Bog.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

v Ljubli an. Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franciskansko cerkvijo)
obrestaje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

3%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1920 nad 60 milijonov kron vlog in nad K 1.100.000 rezervnih zakladov. Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke v tekočem računu.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

XIII. POGLAVJE.

Senca usode.

Naša ježa z ravnine po soleski, ki vodi proti murski visoki planoti, je bila dolga in v svoji vrsti prekrasna. Dvomim, da bi na vsem svetu kje bilo človeško bivališče bolj čudovito zavarovano po naravi. Očitno je bila pot, ki smo po nji lezli, vrezana prvotno, pač ne s človeškimi rokami, ampak po delovanju predpotopnega vodovja, drvečem morda iz kakega visokega jezera, ki je nekdanj brez dvoma pokrivalo vso to pokrajino, okroženo od gorovja, dasi tvori danes le še vodno površino v zmerni obliki, krog dvajset milj dolgo in deset široko. Pa naj bo že, kakor hoče, stari prebivavci so tu tudi delali, sledovi njih orodja se morejo še videti na skalah.

Prvo miljo ali dve je pot široka in napest tako rahla, da je mogel moj konj v skok po njej dirjati tisto strašno noč, ko sem videl obraz svojega sina in mi je nato slučaj ali bolje božja previdnost pomagla, da sem Fungom ušel. Toda od kraja, kjer so zverine podrl ubogo žival, se nje značaj izpremenil. Mestoma je tako ozka, da morajo popotniki posamič v vrsti naprej med skalnatimi, na stotine čevljev visokimi stenami. Nėbes nad njimi se vidi kot sinji trak in še opoldne je pot spodaj pogreznjena v temo. Na drugih krajih je breg tako strm, da tovrne živali komaj stopnjo vzdre; in zares smo morali presedlati z velbdov na konje, ki so bili skalovja vajeni. Drugod zopet sledi rob zijočega prepada, grd prostor za ježo; tu bi se dale napraviti čveterokotne utrdbe, ki bi jih pol tucata ljudi moglo držati zoper celo vojsko; dvakrat gre pot skozi predore, ki pa ne vem, ali so naravni.

Razen teh ovir za napadalca so bila v presledkih močna vrata s stolpi pri katerih so bile noč in dan nastanjene straže, pred njimi pa rovi in suhi jarki ki je bilo le s pomočjo vzdignega mostu preko njih mogoče. Tako bo bralec lahko razumel, kako da navzlic vsej abatski strahopetnosti Fungi, dasi so se trudili že rodove, niso mogli zopet zavzeti stare trdnjave, ki so jim jo, vsaj tako se pripoveduje, izpočetka tile Abati vzeli s pomočjo neke orientske uke.

Tu naj pridodemo to, da, čeprav sta še dve drugi poti na ravnino — ta, po kateri so spustili veolode nizdol, ko sem odšel s svojim

¹ Milja je dober poldrug kilometer dolga (1609 m).

sporočilom proti Egiptu, in ona na severu, kjer leže velika močvirja — pa sta obe vsakako enako, če ne bolj nepristopni sovražniku, ki bi od spodaj napadel.

Morali smo biti videti čudna četa jezdecov, ko smo plezali po tem strašnem dohodu. Spredaj je jezdirila na konjih truma abatskih veljakov in tvorila dolgo vrsto okrašenega in blestečega se jedla; med iežo so govorili, zakaj zdelo se je, da strofeja reda niso prav nič poznali. Nato je šla stotnja pešcev, oboroženih s kopji, ali bolje dve stotnji, v njih sredi je pa jezdira Hči Kralieva, nekaj njenih dvorjanov in odličnih častnikov in mi; morčiti zato, kot je Kvik pridejal, ker bi pehota v slučaju presenetitve manj lahko zbežala kot ti, ki so bili na konjih. Za vsemi je jezdira še več konjice; dolžnost teh zadnjih vrst je bila, od časa do časa se obrniti, vse pregledati in zavpiti, da nas ne zasledujejo.

Ne more se reči, da smo bili mi, ki smo zavzemali sredino prednje čete, vesela družba. Dasi se je Orme tako dolgo pokonci držal, je bil očitno zelo bolan in pretresen po razstrelitvi, tako zelo, da smo morali posaditi poleg njega na vsako stran enega moža, da ni s sedla padel. Tudi ga je močno potrla dejstvo, da nas je prisilila čast, zapustiti Higeša, ki se je videlo, da ga čaka gotova in kruta smrt; in če je tako čutil on, kaj sem šele jaz, ki nisem pustil teh divjih poganov samo prijatelja ampak tudi sina?

Makedinega obraza zaradi tenkega zagrnjaja, ki ga je nosila, ni bilo videti, toda nekaj v njenem ponašanju nam je govorilo o sramovanju in obupnosti. Njena nagnjena glava in tudi vrat sta to kazala, kot sem jaz, ki sem zadaj jezdiral, mogel videti. Mislim tudi, da jo je skrbelo za Ormeja, zakaj nekaj kratov se je obrnila proti njemu, kot da proučuje njegovo stanje. Prepričan sem tudi, da je bila vznevoljena nad Jozvom in svojimi ostalimi častniki, ko so jej kaj pravili, ni hotela odgovorjati ali se količkaj za nje zmeniti, samo v sedlu se je vzravala. Princ sam je bil videti zelo vznemirjen, dasi je očitno premešal udarec na hrbet, ki mu je branil, da ni sprejel sultanovega poziva, zakaj na nekem nevarnem kraju pota je raziahal in dovolil obično teklo za nami. Vsekako je svojim podložnikom, če so ga nagovorili, odgovarjal godrnjaše s kletvijo in njegovo obnašanje nasproti nam Angležem, zlasti nasproti Kviku, ni bilo prijateljsko. In če bi nas bili poledji mogli ubiti, sem prepričan, bi bili vsi mrtvi, še preden smo dosegli vrata Mura.

Ta tako zvana vrata je bila vrhna odprta soteske, odkoder smo prvič videli pod nami ležečo, prostrano, z gorami obdano ravnino. Bil je krasen pogled v solnčnem svitu. Skoro pred našimi nogami je ležalo mesto z ravnimi strehami, na pol skrito med palmami in drugimi drevesi; to je prostor z znatnim obsegom, zakaj vsaka količnik pomembna hiša je bila videti postavljena na vrt, zlasti ker tu ni bilo treba zidati utrd in obrambnega obzidja. Onstran mesta proti severu so, kakor daleč je neslo oko, ležala obdelana polja, med njimi pa vile in tu in tam trope ovac; raztezala so se do priaznega pobočja na onostranskem bregu velikega jezera z bliskajočo vodo.

Naj imajo Abati napake kakršne hočejo, so bili očitno spretni poljedelci kot so morali biti pred njimi stari prebivalci Judeje, zakaj nekaj sledi tega rodu je bilo še v njih žilah. Naj se je Jud še tako oddalil od takega opravila, je bil prvotno vendar poljedelec, in tu, kjer je marsikaka znatna lastnost izhlapela pod pritiskom razmer — pomemben je bil divji pogum, ki ga je spoznal Tit — mu je to nasenjenje ostalo, dasi le po izročilu od rodu do rodu.

Ker brige Abatov niso imele nobenega drugega duška za njih moč in ni bilo nikogar, da bi z njim kupčevali, so se osredotočili v domači deželi. Za zemljo in po njej so živeli in umirali. In ker je bila uporabna množina omejena z gorovjem, je bil ta, ki je imel največ zemlje, velik med njimi, kdor je je imel

maljo, majhen, kdor pa nič zemlje ni imel, je bil dejanski suženj. Njih postave so bile v svojem bistvu zemljiške postave: njih hrepenenje, njih hudodelstva, vse kar se jih je tikalo se je vrstilo okrog zemlje, o pridelnosti, ki so od njih živeli, se z njimi bogatili, nekateri z neke vrste menijevanjem. Kovanege denaria niso imeli, njih denar so bile mere žita ali drugih pridelkov, konj, velblodov, orali ali njim odgovarjajoči deli zemlje in tako dalje.

In vendar je — čudno dovoli — njih zemlja najbogatejša zlata in drugih kovin, kar sem kdaj slišal celo v Afriki — tako bogata, da so — po Higešu — stari Egiptčani iz nie vsako leto dobivali kepe v vrednosti veliko milijonov funtov. To prav lahko verjamem, zakaj videl sem stare jame, kjer so kopali; po večini so bili odprti kamnolomi, ki se zdaj očitno kažejo vse polno zlata na površini obronkih. Vendar je bilo za te Jude to zlato brez pomena. Predstavimo si to; to na glavo postavljeno stanje bi kakor je Kvik dejal, zadostovalo, da bi poštenege kristjana mraz spreletel po hrbtu in bi šel spat meneč, da mora priti konec sveta.

Vrtno se k princu Jozvu, ki je bil očitno vrhovni poveljnik vojske, v čemer je bila samo lepa beseda; vzpodbujal je stražo pri zadnjih vratih, naj bo junaska, in če bi bilo treba, naj postopa z nejeverniki, kot so nekateri drugi postopali z Ogom, kraljem Bašana in drugimi nesrečnimi ljudmi druge vere. Kot plačilo je prejel njih kar najresnobejše čestitke, da je ušel strahotnim nevarnostim našega popotovanja.

Ko so bile te zunanosti končane, smo — vesela drhal — železni vojskinci red odvrgli, razjahali, ali vsaj Abati so, da se naužijejo radosti miru. Zmagovalcev, ki prihajajo s kakega obupnega pohoda bi resnično ne bilo moči gorkeje sprejeti. Ko smo stopili v predmestja, so ženske — nekatere med njimi prav zale — pritekale in objele svoje može ali zaročence, dvigale k njim otroke, da jih poljubijo, malo dalje so se prikazali otroci, ki so trosili rože in cvetje granatnih jabolok, pred njih zmagoslavne može. In vse zato, ker so ti dvorilivi može jezdirali v podnožje soteske in zopet nazaj!

»Sveta nebesa! gospod doktor, je vzdikal posmehljivi Kvik, ko je opazil to izkazovanje, »sveta nebesa! Kakšnega silnega junaka se čutim. Zdi se človek na to misli, kako sem se jaz vrnil iz tiste vojske z Buri; pustili so me za mrtvega na »Vrhu ogleduhov« s kroglo skoz pljuča in me omeli v teledramu, da o meni, naredniku Kviku so sporočili v teledramu z nekim največjim oslovskim generalom vred; kar so jih kdaj uzele moje oči, zavoljo neke malenkosti, ki ni, da bi o njej razpravljali; in nihče v moji rojstni vasi me še poledal ni, dasi sem pisal cerkveniku, ki je slučajno moj svak, in mu naznanil vlak, s katerim se pripeljem. Pravim vam, gospod doktor, niti tolike nobeden, da bi mi ponudil vrček piva, vino kar pustimo, in pokazal neko žensko, ki je ponudila to piščo nekemu, ki ga je ljubila.

In vse kar je reklamoja stara mati — bila je tedaj še živa — ko mi je ovila roke okrog vratu in me poljubila, — in pokazal je drug prizor — »je bilo, da upa da bom končal ta neumni posel, ki mu jaz pravim vojaški stan, prišel domov in pošteno živel, bolje pozno kot nikoli.« Toda, gospod doktor, okolščine izpreminjajo slučaje ali pa jih kri in podnebie,

* Granatna jablana je 5 do 8 m visoko drevo, ki odganja škrlatastordč cvet; sad (granatno jabolko) je rdeč ali rumenkast; zunaj ima debelo kožo, znotraj pa ima sladko meso z vinskim okusom. Granatna jabolka ljubijo posebno v južnih krajih, ker njih sad želo hladni, naši predniki so jih morali tudi zelo čislati, zakaj spominjajo se še, da je moja stara mati večkrat o njih govorila kot neki posebni imenitnosti. Tudi narodne vezenine jih večkrat kažejo zlasti pa cerkvena oblačila. V srednjem veku je bila granatna jablana simbol (znak, podoba) Device Marije, ki nam je rodila, najdragocenejši sad, Jezusa; še danes pomeni granatno jabolko obilen blažoslavl, škrlatni granatni cvet pa gorečo ljubezen. Drevo raste tudi v Jugoslaviji (v Srbiji, Dalmaciji itd.).

kar je vse eno: jaz nisem podrešal tega, česar, si nisem tudi nikoli želel, in če drugi imajo ljudje kapitana Ormeja tu-le radi, ki je toliko več storil, zakaj naj bi se meni slabše godilo? Toda, gospod, tile Abati so ograbna druhal, želim, da bi jih bili rešeni. Stari Barung, to je dečko za me.

Šli smo po glavni cesti tega čarobnega mesta, spremljali so nas tri radostni slavilci, in prišli nazadnje do osrednjega trga, velikega odprtega prostora. Tu v tem vlažnem in oživljajočem podnebiu, zakaj visoko obrobno gorovje je privlačevalo množico dežja, je razkотно rastle drevje in cvetie. V dnu trga je stalo nizko poslopje z belo pobeljenimi stenami in pozlačenimi kupolami; za njim so se dvigale nebotične pečine; prav blizu ga je obdajalo dvojno obzidje, vmes pa je bil za brambo skopan jarek za vodo.

To je bil prostor, kamor sem stopil pri svojem prejšnjem obisku samo enkrat ali dvakrat, ko me je Hči kralieva sprejela v vladnostnem zasiljanju. Okoli ostalega trga so stale hiše visokih plemičev in častnikov, vsaka na svojem posebnem vrtu, na vzhodnem koncu med ostalimi javnimi poslopji sinagoga ali templi, ki je bil kot vzorec onega, ki ga je sezidal Salomon v Jeruzalemu, ki so ga po njegovem popisu zares dobro pogodili, dasi seveda v manjši obliki.

Pri palačnih vratih smo obstali in Jozva je razjahavši čemerno prašal Makedo ali naj »nejevernike«, to je bil namreč vliuden naš opis, pelje v stanovanje za romarje v zahodnem stolpu.

»Ne, stric,« je odgovorila Makeda; »te tuje gospode moramo nastaniti v krilu palače, ki je za goste.«

»V krilu palače za goste? To ni navada,« je Jozva ropotal in se napihoval kot velik puran. »Pomni, o nečakinja, da nisi omožena. Jaz še ne prebivam v palači, da bi te varoval.«

»Tako sem si doli na ravnini domislila,« je odvrnila; »doslej sem se imela navado sama braniti. Zdi, prosim, nobene besede več. Meni se zdi potrebno, da so ti moji gosti tam, kjer je že njih blago, to je v najrdnejšem prostoru v Muru. Ti moj stric, si se, kot si nam pravil, zelo potolkel, ta neprilika ti je preprečila sprejeti dvoboja s funškim sultanom. Pojdi torej in počivaj; dvornega zdravnika ti takoj pošljem. Lahko noč stric: ko se pozdraviš, se bova zopet videla, zakaj mnogo se ima v pomeniti. Ne, ne, preveč si ljubezni, toda nočem te niti dalje zadrževati. Pojdi v posteljo, stricek moj, in ne pozabi se zahvaliti Bogu, da si ušel iz tako mnogih nevarnosti.«

Na to vliudno zasmehovanje se je Jozva ves bled in besen obrnil kot puran, ko mu podbradek izprej barvo iz škrlataste v belo. Preden je mogel kaj odgovoriti, je pa Makeda izginila pod obokom; tako je bila njegova edina uteha ta, da nas je klet, posebno Kvika, ki je bil vzrok, da je s konja padel. Na nesrečo je Kvik razumel dovoli arabski, da je opazil zmisel njegovih pripomb, ki jih je zameril in vrnil:

»Jezik za zobni, ti morski prešiček,« je dejal, »in obdrži svoje oči tam, kamor jih je narava dala, sicer ti vun popadajo.«

»Kaj pravi nejevernik?« je vzrotil Jozva, na kar je Orme, ki se je zbujal iz svoje omote, odgovoril po arabsko:

»Pravi, da te prosim, o princ vseh princev, da zapreš svoja plemenita usta, spraviš svoje visokorodne oči v njih udrine, sicer jih boš izgubil;« na te besede je one, ki so stali in poslušali, prevzela dobra volja, da so se krotali; izraziti znak Abatov je bil ta, da so imeli čut za šalo.

Potem ne vem prav, kaj se je zgodilo, zakaj Orme je kazal znake zmedenosti in jaz sem moral napr. paziti. Ko sem se zopet ozrl, so se vrata zaprla, nas pa je proti palačnemu krilu za goste peljalo nekaj zalo oblečenih strežnikov.

Peljali so nas v naše sobe — hladne, zračne prostore, okrašene s posteklenjenimi opkami stariške barve in lepimi risbami in z nekoliko pičlo opravo opremljene, ki je bila izdelana iz bogato nobarvanega lesa. To krilo za goste v palači, kjer so bile naše sobe, je tvorilo, kot smo opazili, posebno hišo, ki je imela svoj vhod, toda kakor smo mogli videti,

* Rimski cesar Tit je l. 70, po Kristusu razdejal Jeruzalem, ki so ga Judje z obupnim pogumom dolgo branili.

nobeneča prehoda ali druge zveze, k bi ga družila z glavnim poslopiem. Pred nio je bil majhen vrt, zadaj pa dvorišče s poslopiji, v katera, kot so nam povedali, so spravili naše velblode. Tedaj nismo več opazili, zakaj noč se je delala, pa tudi če bi se ne bila, saj smo bili preveč zdelani, da bi preiskovali.
(Dahje.)

Palma
neporušne
kaučuk-pele
za čevlje.

Priporočam od lastnega izdelka

iz najbolj trpežne kononine, vreče za stiskanje medu in voska, tka l o za čiščenje pšenice (konane), gurtja za pogon strojev in struna iz črev. — V delo vzamem vs ko množino predvsa za izdelovanje vsakovrstnega vrvarskega blaga.

A. ŠINKOVEC starejši, KRANJ.

Suhe hruške in brinje

nudi po najnižji ceni FRAN POGACNIK v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36. 4177

Domačo semensko deteljo

kupuje po najvišji ceni FRAN POGACNIK v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36. 4178

Čevljarski vajenec v starosti 14 do 15 let, pošten, priden, krščanskih staršev in ki bi imel tudi veselje do zvonjenja, se takoj sprejme. — CIRIL TOMAZIV, čevljar, Strehinji - Naklo. 4129

PREDIVO trto ne prodajte poprej, dokler ne vprašate trdko IVAN N ADAMIC, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31, — katera plačuje najvišje. 8453

Denarja ni,

draginja je velika, zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom — doma v svojem kraju — gotovo do 100 kron na dan zaslužiti, mi pošljite v pismu svoj natančni naslov in znamko za odgovor. — JOSIP BATIČ, Litija. 4134

Lanišče in predivo
zamenja v
platno

mehanična vrvarna, terin. in predilnica

ANTON SINKOVEC, Kranj Grapuplje.

ANDROPOGON

najboljše sredstvo proti izpadanju las in brade razpošilja

BALON in ROSINA, Maribor

Seklen. 80 K, poština se zaračuna posebej.

Antiseptično, čističe, osvježuje, oživljajoče in krepljivo deluje lekarn. Fellerja prijetno dišeči »Elsafluid«. Je mnogo močnejši in boljši kot Franc. žganje za drgnjenje rok, nog, hrbta in celega telesa, tudi kot kosmetikum za negovanje kože, las in ust. Priljubljen že 25 let. Tri dvojn. stekl. ali ena specij. stekl. z zamotom in poštnino pošlje za 48 K: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 16, Hrvatsko.

Varčna gospodinja rabi edino te

GAZELA MILO

ki je najboljša in najcenejša.

MAJKE!
Zahtevajte
povsod samo

MOKO ZA OTROKE

Salubra

3 škatola K 36.—

Najboljša hrana za dojenčke!

Zelo olakujoče sredstvo za bolne na želodcu, rekonvalescente in osobito za premalo hranjene ter v obče slabe osebe vsake starosti.

DOBI SE POVSOD.

Tovarna kumičkih predmetov hrane

„SALUBRA“ D. D. ZAGREB.

Boškovičeva ul. 23, telefon 7-91.

Telefonska: NOVA GRADIŠKA

**Uši - podgane
stenicice - škurke**

in vaa golazen mora poginiti ako porabljate moja najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim in hišnim mišim 15 K, za podgane 20 K, za škurke, posebne močne v. 20 K, posebno močna tinktura za stenice 15 K, žuževalec moljev 10 in 20 K, prašek proti mrčesu 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 10 K, mazilo za uši pri živini 10 K, prašek za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi unič. rastl.: 10 in 20 K, prašek proti mravljam 10 in 20 K. Preprodajalcem popust.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JONKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Gorke

zimske srajce in hlače ter velike volnene rute (ogrinjalka) in volneni pleti, žametaste, svičene in volnene rute, kakor tudi razno drugo manufakturno blago se dobi najceneje pri

F. & I. Goričar, „Pri Ivanki“, Ljubljana, Sv. Petra c. 29.

Sprejemem takoj **kovaškega vajenca** pogoji po dogovoru. — ANTON SKERBEC, podkovski in kovaški mojster, Videm ob Savi 60. 4178

Po nizki ceni dobite lastni izdelek **potovalnih k. šar, več vrst žime in morske trave (airik)**
Anton Merhar, pletarstvo
Ljubljana, Sv. Petra c. 22.

**BETON-ZELEZOBETON-
VODNE ZGRADBE-
ELEKTARNE**

Jnž. Lavrenčič & Co. STROJENJE

IZRABA VODNIH SIL

ZAGREB - JEZUJI - HIŠE - VILE - INDUSTRIJE - STROJE - MOSTOVI

PRORUČNI - INŽENIRI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Družba „IMPEX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

**klavno živino
in prašiče**
po najvišji ceni.

Poroč. prstani
Double verižice
Senske uje
Bužike
Žetice ure
Uhani
Najstrojniji trgovanje ur, zlatnine in
srebrnine
F. ČUDEN
LJUBLJANA 22, Prešernova 1
Zahleva te ponudbe!

FIŽOL ribničan, mandalon in prepe-
ličar (koks)

SUHE GOBE
kupuje in plača najvišje dnevne cene
KMET & KOMP., Ljubljana,

Gospodsvetska cesta šte. 8.

PROSIM ZA PONUDBE

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot **kosmetikum** za negovanje zob, zobnega mesa, glave, kot **do-datek** k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičn, čistega, osvežujočega delovanja najboljša učinka. Ravnotako je priljubljen kot **kreško**, blago delujoče in **vro** **prjetno sredstvo** za **drjenje** hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujoč kot **Francosko žganje** in najboljše sredstvo te vrste. Tisoče priznanj! Z zamotom in postnino za **vsacega**: 3 dvojnat ali 1 **speci**-**ci**-**nalna steklenica**: 48 K.

Za prodajalce:

12 dvojna ali 4 špec. steklenice . . .	168 K.
24 " " 8 " " . . .	280 K.
36 " " 12 " " . . .	394 K.

pošlino prosto na Vašo pošto. Kdor pošlje denar naprej, dobi še popust v natavi.

Dobi se tudi: Elza obliži za kurja očesa 5 in 7,50 K; Elza mentolni pršek 12 K; Elza posipalni pršek 11 K; pralno E za ribe olje 88 K; Elza voda za usta 36 K; Elza voda kolonisa 41 K; Elza šamponi moris 41 K; Glicerina 6 in 30 K; Lysol, Lysferm 30 K; klinečki čaji 3 K; Elza srčasti pršek 45 K; štop za podžoga in miši po 6 do 12 K.

Eugen V. Feller, lekarnar
Stabica donja, Elsatrg 16. Hrvatsko.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

LJUBLJANA

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute

: po najugodnejših dnevnih cenah. :

Ima poseben barmni oddelék. Priznema vse baréne nose

Telefon 3tev. 3.

Elektrotehnično podjetje

FRANC SAKS

MARIBOR :- LJUBLJANA

Slovenska ul. 20 Rimska c. 19

obvešča svoje odjemalce in trgovske prijatelje, da je začel izvrševati elektrotehnično obratovanje s 1. oktobrom t. l. zopet samostojno in ne več v družbi g. Tratnika.

Priloga se za zgradbo vseh v elektrotehnično stroko spadajočih del, katere izvrši z znano vestnostjo.

Cosulich-Line

```
(pre) Austro-Amerikana)
```

Trst - Amerika

prevažajo potnike v New-York redno 5 krat v južno Ameriko po 1 krat mesečno. Pojasnili in prodajajo vozni listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo — Ljubljana,
Kotodvorska ulica 26.

Razširja te „DOMOLJUBA“!

Zajčje kože kupuje
tovarna klobukov ŠEŠIR d.d. šk. Loka.

Potrebno in koristno je.

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potem kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemni denturji v stari domovini in vsled nepopolnega preiskovanja pri nas ter po postah, Vas to prosimo,

Enake priložbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot nepravilne. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kakšni denar. Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki poslati denar potem naše banke.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

Izdaja konzorcij "Domoljuba".
1^a

Udgovorni urednik **Anton Sušnik** v Ljubljani.

Tiska Jugoslovanska tiskarna.